

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan sveder, izvenredni nedelje in praznike.
Inzerati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 40 vln.,
za uradne razglase, 60 vln., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu
nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova
ulica št. 5, pritično. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 84—	celoletno	K 95—
polletno	42—	polletno	50—
3 mesečno	21—	3 mesečno	26—
1	7—	1	9—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje.
Telefon št. 34.

Dopise sprejema se podpisano in zadostno frankovano.
Rekopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Dr. Vladimir Rybář:

Nehajte!

Bilo je koncem julija leta 1917., torej še v najhujši vojni, ko je češka Omladina izdala na češke poslance v dunajskem parlamentu poziv »zadržte« (nehajte).

Pretela je namreč nevarnost, da se razbije radi notranjepolitičnih vzrokov, to je strankarstva »Český svaz«, ki je enotno nastopal v imenu naroda na Dunaju. Ako bi se to zgodilo, bi bila češka stvar v Avstriji zelo oškodovana, ako ne izgubljena.

Nočem trditi, da je bil morda ta poziv odločilnega pomena, da so prišli takratni češki poslanci k pameti, to pa je gotovo, da je tudi ta poziv pripomogel, da so se kolikortoliko poglobili razburkanj valovi strankarskih strasti.

In takrat so vsi češki časopisi brez izjeme, kakor tudi naši časopisi, ta poziv simpatično pozdravili, češ glejte: Omladina je bolj pametna nego naši stari voditelji, ona bolje ve od kje preti nevarnost.

»Český svaz« se ni razbil, pač pa je razpadla Avstrija.

»Zadržte« so že na nekaterih jugoslov. omladinskih kongresih zaklicali naši visokofolci tja dobi v Beograd, kjer se že neskončno dolgo vleče ministrska kriza (saj je menda to žalostni rekord v celi zgodovini parlamentarnih držav). In ko se sedaj v Zagrebu snide celokupna jugoslovanska omladina bo njena glavna naloga, da tudi ona izreče sodbu v tem pogledu. Prepričan sem, da tudi iz Zagreba pride poziv »zadržte«!

Položaj ni gotovo nič manj nevaren, nego je bil leta 1917. v Avstriji za Čehe i za nas. Naša zunanje politična situacija je naravnost obupna: na vseh koncih in krajih nas ogrožajo naši »zavezniki« in sovražniki.

Italijan sega po naši zemlji, kjer le more, na Koroškem stojimo pred plebiscitom, v Banatu in Makedoniji ostane še dober del našega naroda pod tujim jarmom.

A tu doma? Tu doma, to je tam v Beogradu ne vidijo ničesar: igrajo se slepo miš. Danes igra Protič, jutri Pavlovič, tretjič Trifkovič in tako dalje, pa zopet začne igra iz nova. Ne vidijo in ne slišijo, tako so strankarsko zaslepljeni!

Mnogi še živijo v predvojnem času, nekateri so čisto okosteneli v tem

strankarskem boju in nočejo ne slišati ne videti, da je prišel nov čas, ki zahteva modern duh, moderno mišljenje.

Ako so oni že okameneli in se ne morejo na novo orijentirati, naj napravijo prostor ljudem, ki živijo s časom, ki imajo modern duh v sebi in ki zato tudi jasno uvidevajo naš težavni položaj.

Naša Jugoslavija ima, kakor le malo kakšna nova in tudi že stara država, vse predpogoje, da se razvije v cvetočo državo. Ima delavnih moči, ki so pripravljene pomagati pri tej novi zgradbi. Toda, kaj vse to pomaga, če »tam zgoraj« nočejo delati, če tam velja le strankarski in ne državni interes.

Ko se je začela graditi ta nova stavba »Jugoslavija«, je bilo vse navdušeno, vse je hotelo graditi. Človek je z veseljem opazoval, kako vse hiti na delo. Kar naenkrat stagnacija! Od kod, zakaj? Povsod nezadovoljstvo, povsod zabavljanje. Kdor pride iz tujine, se čudi in ne razume tega. Spozna pa kmalu, da vse izvira od tam, kjer bi se najmanj pričakovalo. Tam v Beogradu se nočejo spametovati, tam divja strankarski boj, tam se še vedno bore za ministrske stolce.

Gospodje ni to Dunaj, ni to več Avstrija, ampak naša nova država Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki jo čakajo nove naloge, ki zahtevajo silne, moderne politike in državnike.

Narod pričakuje od svojih voditeljev, naj ne nadaljuje tega bratomornega boja, naj pomislijo, kako on trpi in kakšen je njegov položaj. Velik del našega naroda ječi pod tujim jarmom, pričakuje odrešenja.

»Nehajte«, gospodje, dokler je še čas, da nas vseh ne ugorobijo nevarnost, ki nam preti od zunaj. Proč z okostenelostjo nazorov, proč s predvojnimi idejami! V novi Jugoslaviji naj vlada nov svež duh!

Težka odgovornost.

Narodne zastopnike, (če se smejo tako imenovati) ki so vodili politiko v kraljestvu SHS l. 1919. po Kristu, so čakale velike dolžnosti, ki se jih niso zavedali, kajti drugače nam ne bi mogli nuditi sedanje slike igranjkanja z državo. Ker nam je bila od oktobra 1918. v gotovih oziirih usoda skoro preveč naklonjena, smo ji v tem rožnatem razpoloženju popolnoma prepustili skrb za državo, sami pa smo se začeli brigati za člo-

veško in preveč — človeško, kakor je rad rekel rajni Nietzsche.

Da je bilo naše združenje in je še kolikortoliko betežen otrok, je videl vsak, zato ni bilo ravno priporočljivo, da smo ga takoj nagnali v politični cirkus, da proizvajajo hojo na vrvi. Ko se je prvič sestalo toliko zaželjeno in s tolikimi upi in nadami spremljana Narodno predstavništvo, smo vsi pričakovali, da bo tvorilo nekako privlačno točko, ki bo pritegnila sčasoma naše vse mišljenje Jugoslavije, ga zenočila in zbrisala ali vsaj obrusila tisoletne zemljepisne in politične razlike. To se je v začetku tudi doždevalo, vendar samo — doždevalo! Kajti namestu enega središča so se začela kmalu oblikovati različna politična središča, ki so stegovala tinalke na lik polipom, da polove sosednje male skupine in zavladajo z njih pomočjo. Ker se ni dalo kartako ugotoviti, kdo je najmočnejši in mu pritiče vlada, je prišlo do demisijske Protičevega kabineta in vsega drugega nepelega in nečednega, kar je spremljevalo te demisijske in nova sestavljanja. Nič več se ni pisalo, na kak program se bo opirala tajna vlada, računalo se je samo matematično — koliko glasov bo imela in ali bo imela zadostno večino — da vlada! Torej samo vladanje, vladanje in zopet vladanje! To se je drastično pokazalo ob demisijski Davidovičevi, ki je baje odstopil, ker ni mogel prevzeti odgovornosti za sklence glede zunanje politike. Vsa bi bil mislil, da se takoj sestavi koncentracijski kabinet, v katerem bodo zastopane vse stranke, da skupno nosijo odgovornost. Pri sestavi pa zopet sama matematika.

In ta vladoželjna matematika nas je pripeljala v tako stanje, da bi se nam smejal cel svet, če bi vedel za nas in se brigal za nas! Pa če bi ostalo samo pri smečnosti, katere smo se tako lepo privadili! Ali ta komedija zavzema že take oblike, ki ogrožajo naravnost obstoj države ali pa grozijo s takimi notranjepolitičnimi boji, ki jim ni do sledati posledic. Kakšna naj bo n. pr. država, ki se bo morala boriti s hrvatskim vprašanjem? Anglija je večja država kot mi in tudi nekoliko starejša — koliko poskusov je že bilo za rešitev irskega vprašanja, pa vse zastoni! In kakor je Irsko neznanost s primeri z Britskim imperijem, kolikokrat se je že stresala cela država veslek Irske. Vem, da se bo reklo, da vidim strahove pri belem dnevu,

vendar je pričakovati od naše politike, vse mogoče samo nič dobrega, in če bo šlo tako dalje v tem progresivnem razmerju na slabše, je pričakovati še kaj hujšega!

In v tem okuženem ozračju naj se začnejo zdaj volitve za konstituantno, da se zastrupi še to, kar je zdravega! Bojim se, da bi bil Babilonski stolp idila v primeru s to konstituantno, ki je in je bilo vladavin na tem planetu, vsaka bi dobila zagovornika v tej konstituenti. In vse to se godi ob času, ko stoji D'Annunzio v Reki in začne jutri lahko prodirati dalje — in je Wilson na smrt bolan!

Če bi se bili zavedali politiki svoje odgovornosti, bi danes pač lahko razpisali volitve, a se je niso zavedali in se je še danes ne zavedajo.

Proti pomanjkanju živil.

V Beogradu se pripravljajo resni koraki, da se preskrbijo vse pokrajine našega kraljestva z vsemi potrebnimi živili, in da bodo cene živil nizke. Sedaj je baš čas, ko je spravil kmet večji del svojega pridelka pod streho. Povsod, tudi v onih državah, ki ne pridelajo dovolj živeža, so ob tem času cene najnižje in je dovolj živeža na trgu. V naši državi, ki bo izvažala ogromne množine žita in drugih potrebščin, bi moralo biti sedaj vsega v izobilju: žita, moke, krompirja, masti, mesa itd.

Po provizornih cenitvah poljedelskega ministrstva, bomo imeli za izvoz preko domače potrebe okroglo 40.000 vagonov pšenice, 50.000 vagonov koruze, 40.000 vagonov krompirja, 400.000 komadov prašičev in velike množine drugega živeža.

Začuden se moramo vprašati, kako je to, da smo glede živil sedaj v oktobru tako na slabem. Gotovo je, da imamo živil čez lastno potrebo, a oni, ki so si jih nabavili v spekulativne namene, ali pa ki jih imajo več kakor jih rabijo, nočejo prodati. Glasom vesti iz Beograda, se na pripravljajo navedbe, s katerimi spravijo žito, moko, krompir in drugo na trg. Pri spekulativnih bo treba živila zaseči ter jih prodati po zmernih cenah. Na ta način pride sto in sto vagonov žita in moke na dan. V naši kraljevini, posebno v Voivodini, je mnogo madžarskih in nemških židov, ki so nakupili blaga v svrhu navijanja cen. Malomarnost bi bila od vlade, ako ne bi nastopila proti tem tujcem z vso brezobzirnostjo.

Po zadnjih poročilih iz Beograda, hoče vlada razveljaviti pogodbe, ki so se sklenile z inostranstvom. Gotovo je, da zadr-

žujejo spekulanti radi teh pogodb živila, posebno moko in krompir, in da delajo z vso silo na to, da bi cene še bolj poskočile. V trenutku pa, ko stopijo pogodbe z inostranstvom, osobito pogodba z Nemško Avstrijo, izven veljave, bo za vsakega, tudi za najbolj zagriženega spekulanta, jasno, da je pri nas več živil, kakor jih rabimo in cene bodo padle. To velja posebno za krompir, ki se sorazmerno težko hrani čez zimo in ki se mora že sedaj, predno nastopi mraz, transportirati. Navljajci, ki so kupili krompir, da ga prodajo po mnogo višjih cenah v Avstrijo, bodo prisiljeni, ga dati za vsako ceno.

Vidi se torej, da je pomanjkanje živil samo navidezno in smemo pričakovati, da pride v najkrajšem času dovolj in še preveč žita, moke in krompirja na trg, in sicer po nizkih cenah.

Politične vesti.

— Razvoj krize. LDU. Beograd, 7. oktobra. (CTU.) O ministrski krizi javlja današnja »Politika«: Včeraj ob 4. popoldne je bil na dvoru dr. Pavlovič, kateremu je regent poveril mandat za sestavo koalicijskega kabineta. Za sestavo mu je dan rok 48 ur. Dr. Pavlovič je mandat sprejel in takoj začel posvetovanja. Posetil je takoj Pašiča in z njim dolgo konferiral. Pašič mu je obetal, da bo s svoje strani storil vse, da v teh usodopolnih časih pride do vlade, sestavljene iz vseh strank. Danes se bo razgovarjal s Protičem in z ostalimi prvaki radikalne stranke. Pašič bo danes obvestil dr. Pavloviča o uspehu njegovega dela za pomirjenje razprtih strank. Vidi se, da je v radikalnem klubu mišljenje o nepodpisni vladji g. Trifkoviča deljeno. Med tem, ko enj pravijo, da je to uspeh i ntrig demokratov, pravijo drugi, da je prišel trenutek, ko se morajo pomiriti vse stranke in sestaviti močno vlado. Ako demokrati tej želji ustrežejo, mislijo v radikalnih krogih, da bo ministrska kriza brzo rešena. Naravno je vse odvisno od tega, v koliko si bo radikalni klub prisvojil pomirljivo akcijo g. Pašiča. Dr. Pavlovič je snoč ob 6.15 dolgo govoril s Pribečevićem in Kostom Timotijevićem. Snoč je obvestil dr. Korošca in dr. Laginjo, da je prejel od prestolonaslednika mandat, da sestavi koalicijsko vlado. Ker je dr. Korošec nastopal za pomirjenje strank, je pričakovati, da bo dr. Pavlovičeva akcija v Jugoslovanskem klubu dobro sprejeta. Mogoče je, da bo tudi Narodni klub se odločil, da bo šel preko svojega predstavnika v dr. Pavlovičevu vlado. Danes se bodo razgovori nadaljevali in do večera se bo vedelo, ali

LISTEK.

„Dekle Eliza“.

Imamo li, kadar izdajamo svoje časopise in svoje knjige, pravi okus, ali recimo bolje, kažemo li pri tem pravo pamet?

Kar se tiče časopisov, bi se smelo brez greha odgovoriti, da največkrat nimamo, kadar se daje slovenski list v stroj, ne okusa, ne pameti. Vojska je v resnici podivjala naše duše, ali vzljeli temu bi ž njo vendar ne smeli opravičevati vsake surovosti, tudi v političnem življenju ne. Najmanj pa je utemeljeno, da se dopušča v našem tisku vsaka, in najsi je najskrajnejša podivjanost.

Pri tem se kaj živo spominjam, da je pred kratkim mlad dijak, ki si gotovo na svetu še ni pridobil izkušenj in ki se prejkone do sedaj še ni mnogo učil, podal v nekem ljubljanskem listu izjavo, ki prica o mladeniški, skoziinskozi nezreli samozavesti. Iz te samozavestne pisarje bi človek sodil, da je dotičnik staknil par košar novih planov na vesoljnem nebu in da je ravnokar na tem, da bo konstruiral takozvani perpetuum mobile! — S svojo izjavo se z vsem mogočim posmehom za-

letava v zakrament sv. Rešnjega Telesa. Dobro; bil je to junaški čin, četudi morda le čin žalostnega in pošvedranega junaštva. Vsakemu je dana svoboda, da sme o kakih stvari tako ali tako misliti, ni pa že več svoboda, če se sme vsaka taka misel tiskati in raztrobiti na vse štiri strani sveta. Kakor ne smem zapaliti poslopja, če grem mimo njega, ravnokar ne smem započeti požarov na duševnem polju, in najsi ti požari oškodujejo samo druge, mene pa ne! Ali prepričan sem, da je mladi mož, o katerem govorim, še vedno prav ponosen na svoj spisec in da gotovo živi v veri, da je ž njim rimskega papeža in katoliško vero ugnal v kozji rog. Ko bo postal starejši, bo gotovo sodil drugače in prepričan se bo, da je bil s svojim dopisom podoben človeku, ki naskakuje goro iz granita, sedeč na slabotnem količču. Ne trdim, da bi bilo dobro, da se vsak človek primora, verovati v transsubstancijo, priznam, da jih je nekaj na strani pisarje željenega gospoda akademika; vem pa zanesljivo, da je najmanj 95% Slovencev, katerim je sv. Rešnje Telo največja svetost, nekaj nedotakljivega, in brez dvojbe velikanska tolažba v težkih dnevih življenja. In kdor je v tempelj te svetosti, ne da bi ga bil kdo izzval, metal kamenje in blato ter tako smrtno žalil ogromno množico, ki obdaja ta tempelj, je izvršil, brez ozira na drugo, zločin najpodelejše

surovosti in pokazal je, da nima niti zrna oljke v sebi.

Kar sem tu zapisal, ni v nobeni zvezi s politiko, neizogibno pa je, da se iz tega mladeniškega herostratstva kujejo agitacijska sredstva proti naši stranki, ki se naj za ta dar zahvali svojemu najnovejšemu »zavezniku«!

Povod k premišljevanju pa mi ne daje samo časopisje, — kar odkritosrčno povem, da mi daje ta povod tudi »Dekle Eliza«, katero je v slovenskem prevodu izdala naša marljiva in zelo podjetna Tiskovna zadruga. Ti zadrugi priznam veliko vlogo in požrtvovalnost posamičnikov; zatorej bi odkritosrčno obžaloval, če bi mladi zavod zabredel do točke, kjer bi se moral potopiti. Ker mu pa želim najboljšo prihodnost in ker sem sam član zadruge, se mi bo morda dopustilo, da smem izraziti nekaj pomislekov proti sedanjemu delovanju, posebno pri izdajanju prevodov.

Naloga podjetja je jasna: koristno bo delovalo le tedaj, če ne bo izdajalo zgolj le knjig za malo tolpičo čitateljev. Njegova dolžnost je marveč, izdajati tisk, ki bo širil ljubezen do slovenske knjige med širšimi sloji našega naroda. Dosedaj so se izdali Dostojevskega »Besja«, močna, široka in težka knjiga, katere se inteligent vselej ne ume in katera, ker poznamo ruske razmere le iz dalje, si ne bo pridobila toliko bralcev, da bi se v desetih letih razpečalo tisoč

izvodov. In sedaj se pripoveduje, da se hoče izdati prevod ravnokar težke in obširne knjige, izdati se hoče — Fogazzarov »Il santo«. Ta knjiga zastopa nekak novi katolicizem, kateri ne potrebuje niti trohice svetovne vede, katere mu je slepa in trdna vera vse, in kateri hoče s to vero delati čudeže, kakor jih je nekdaj delal Kristus! Če si prečital obširno knjigo, ti plešejo Jeanne, Noemi, zakonska Selma; različni opatje, sam papež v Vatikanu, Dom Clement, predvsem Benedetto Majroni, imenovani tudi Pietro Majroni, — pred očmi, da se ti v glavi meša in da v resnici nimaš prav nikakega užitka. Če bo Tiskovna zadruga izdala tega »svetnika«, ne bo dobila za njega v Sloveniji niti tristo čitateljev, vsakdo pa, ki bo knjigo prečital, jo bo odložil z glavobolom, čuteč, da v življenju našega ljudstva ni najmanjšega povoda, ki bi izdajo Fogazzarove knjige le za silo opravičeval.

Pri »Besjih« in »Il santo« gre bolj za trgovsko stran, vse drugače pa je z »dekletcem Elizo«. Kako je prišla ta knjiga med Slovence in kaka potreba je kričala po nji, tega ne morem umeti in nikdar umel ne bodem. Pri nas je sedaj nekaka literarna medsebojna zavalnjava, katere člani drug drugega hvalijo, do neba povzdigujejo, tako da imamo že največje pisatelje celega sveta, velike med velikimi, in če kdo v svojem spisu zakrivi kake hibe, mu te

hibe ne škodujejo, ampak se povšajajo njegovo nedosegljivost! Ta pretirana hvala mi ni všeč, ta hvala govori o nekaki bolezni, ki se je pojavila med nami.

Med tem, ko na Francoskem največjeja mojstra naturalizma Zola le še malo čitajo, in ko bi brata Goncourt vzljeli temu, da sta odlična pisatelja, že tudi bila skoraj pozabljena, če bi Goncourtovi akademiki v zahvalo, ker so z vsem preskrbljeni, ne delali nekaj reklame, bila sta — nam prepotrebna!

Pri francoski knjigi pa se mora še posebe vpoštevati, da se da v francoski marsikaj povedati, kar ostane v slovensčini, če besedo še tako pljše in gladijo, neokusna, če že ne umazana vsakdanost.

»Dekle Eliza« ne pove istega, kar pove Goncourt s svojo »La fille Eliza«. Tu pravzaprav ne gre za deklico, tu gre za deklico neke posebne vrste, katero so Francozi imenovali galantno »la fille«, med tem, ko rabimo mi izraz, ki po deklici prav nič ne diši.

In sedaj poglejmo v knjigo! Najprej nas vpleje v delovanje pariške babice z vsemi tajnimi, umazanijmi in krvavimi manipulacijami, tako da bi danes, ko sem prečital te nečednosti, ne kazal posebne predrznosti, če bi se oglašil v naših deželni bolnici, pa hotel napraviti ondodni babilonski kurz; absotvirati bi ga prejkone z odkli — Fici, poznate »la

bo stranka še nadalje uporna ali pa pride do koalicijske vlade.

LDU. Beograd, 7. oktobra. Danes predpoldne je kazalo, da se bo dr. Pavlovič posrečilo sestavitvi koalicijsko vlado. V parlamentarnih krogih se je govorilo, da bodo radikali podpirali dr. Pavloviča s tem, da mu bodo v parlamentu zagotovili quorum. Kot pogoj so stavili dr. Pavloviču, da se morajo v skupščini reševati samo proračunske vprašanje in zakonska predloga o volilnem redu. Med tem pa se je začelo govoriti, da se Pavlovič ne bo posrečilo sestavitvi kabineta. Uspeh pogajani, ki so se vodila danes popoldne, je bil več ali manj negativen. Kaže, da bo dr. Pavlovič moral vrniti poverjeni mu mandat.

LDU. Beograd, 7. oktobra. Snoči se je širila v Beogradu vest, da bosta Narodni in Jugoslovanski klub v znak protesta zapustila Beograd. Nekaj poročevalci, ki so vprašali navedena kluba, koliko je na tem resnice, so dobili odgovor, da kluba kot taka nista sklenila korporativno zapustiti Beograd, temveč da je to samo mišljenje pojedinih poslancev.

— Pogajanja. — Razna domnevanja. Beograd, 7. oktobra. Danes popoldne se je v beograjskih političnih krogih govorilo, da se je dr. Draži Pavlovič posrečilo v njegovih pogovorih z različnimi klubovimi načelniki doseči tak sporazum, da bo mogel še tekom današnjega dneva sestaviti koalicijsko vlado s tem, da ji bodo pomogli v parlamentu do kvoruma, da pa nikakor ne bodo prevzeli kakega mesta v kabinetu. Na večer se je v političnih krogih zadrževalo, da se g. Draži Pavlovič ne bo posrečilo sestavitvi parlamenta, ker dogovori, ki jih je imel danes s posameznimi strankami, niso dovedli do pozitivnega rezultata, tako, da je sestava širšega koalicijskega kabineta nemogoča. — Včeraj in danes se je raznesla po Beogradu vest, da bosta tako Narodni kakor tudi Jugoslovanski klub v znak protesta zapustila Beograd. Poročevalci, ki so se o teh domnevanjih in govorih informirali pri posameznih klubih, so dobili odgovor, da do sedaj ni govora o kakih takih sklepih Narodnega in Jugoslovanskega kluba, da pa je misel, da naj se zapusti Beograd, izšla iz kombinacij posameznih članov teh klubov.

— K našem programu. Poročilo o glavnem strankinem zborovanju JDS. 1. 1919. Založilo Tainištvo JDS. v Ljubljani. 74 strani. Cena K 3. Brošura, ki je pravkar izšla, prinaša glavne govore z letošnjega zborovanja Jugoslovanske demokratske stranke 5. in 6. julija. V teh govorih so zavzeli posamezni govorniki stališče stranke do najaktualnejših vprašanj kakor, edinstvenosti države, agrarne reforme, valute, carine, prosvete itd. Knjižica je zlasti važna za vse politične govornike, ker črpajo lahko iz nje dovolj snovi za politično delo po deželi. Brošuro toplo priporočamo. Brošura se dobi po vseh krajevnih organizacijah JDS. in po knjižarnah.

— Četj o predlaganem sporazumu med Jugoslavijo in Avstrijo. Z ozirom na izraženo mnenje dr. Otokarja Rybafa, da bi naj sklenila Jugoslavija nekako zvezo z avstrijsko republiko proti Italiji, pišejo praški »Narodni Listy«: »Ta odkrita snubitev Avstrije s strani poslanca, ki je bil v stari Avstriji eden najenergičnejših bojnikov proti nemškemu nasilstvu, v resnici preseneča. Ta snubitev sloni na docela pogrešnih temeljih, ker bo Avstriji vedno več ležeče na prijateljstvu Italije, kakor Jugoslavije. Sicer pa je Italija baš v zadnjih dneh po ministru zunanjih del Titoniju ponudila Avstriji prijateljsko roko

fille» v najostudnejšem pomenu besede, pokaže, ko se je enkrat naveličala nečedne matere, iz gole lenobe — kakor pravi avtor — v javno hišo. In to leno žensko moramo potem v prvem delu Goncourtove knjige opazovati in kakorekč ž njo živeti v nesramnih zavodih. Ves čas imamo občutek, kakor da nas je kdo zagrabil za vrat ter nam potisnil glavo v stranišče, da smo deležni vsakega in najgršega smrada. Estetičnega okusa pri tem ni nobenega. Če bi se medicinska Venera vlačila po pariških kloakah, bi se izlekla končno v takem stanju, da bi se vsakemu človeku, ki drži kaj na pranje, stidjela.

Sedaj se bo trdilo: taka knjiga ima hvale vredne namene, ona se bojuje proti izrodcom, ona hoče doseči, da leno ženske ne bodo več sile v bordel. Tega pa ne bodete z lepo literaturo nikdar dosegli, in prepričan sem, da Goncourtova »La fille« na Francoskem ni rešila niti ene leno deklice pred nečistostjo. Taki reči mora vlada v roke vzeti, — če jih pa vzamejo v roke literati, potem se ne doseže ničesar, potem se morda doseže le umetnost, ki me opisati z veliko spretnostjo nagote človeškega telesa ali pa še celo ostudnosti, ki se navadno opažajo le na medicinskih klinikah, jer so potrebne in koristne. Kam vodijo te ostudnosti, v knjižici? Ostanje goje in čiste ostudnosti, ki so v tem slučaju obilo lenih žensk pritirale do tja, kamor je dospela »La fille Eliza«.

in, jo slovesno zagotovila, da se bo Nemcem v Italiji godilo naravnost imenitno. Srečna Avstrija, za katere prijateljstvo istočasno tekmuje oba sovražnika na jugu! Čemu ta nervoznost? Nam pa se je svoječasnno zamerilo, ko se je nas vzprijčo Picioneja tudi lotevala nervoznosti!

— Sila ne vstvarja pravice! Tega mnenja je sedaj tudi avstrijski državni tajnik dr. Deutsch, ki je na shodu v St. Vidu na Glini med drugim govoril tudi tole: »Konec se ni prišel, in še je moje skalnato — trdo prepričanje, da tudi ta mir ne bo mogel dlje časa veljati, kakor so veljali blazni diktati v Brest Litovsku in Bukarešti. Kakor je bil ta nasilni mir le kratkotrajen, tako tudi ne bo mogel ostati v veljavi Saint Germainjski mir. Zakaj glavni nauk te vojne je, da sila nikdar ne more ustvariti pravice.« Do tega prepričanja pa so se Avstriji dokopali še le, ko so bili sami poraženi. Preje ko so strahovali še vse narode v Avstro-Ogrski državi, pa so krepko stali na stališču, da je sila edino pravica.

— O razmerah v Avstriji je govoril pretekli teden v Beluaku avstrijski državni tajnik dr. Deutsch. V svojem govoru je med drugim povdarjal: »Bodočnost naše države je zgriena na ramah delavskega razreda. Delavci so nositelji avstrijske države. Ako ne pričnejo z delom, smo posvečeni poginu. Naša država stoji v znamenju plazečega se džavnega bankrota... In naš ubogi tipec Dunaj! Nemogoče je orisati brezprimerno bedo, ki vlada na Dunaju. Brez hrane, brez kurjave živj dunajski prebivalstvo, ogroženo od neskončne bede. Na Dunaj obupanostj morate misliti, ako hočete razumeti vpliv boljše- vjških idej. Toda kljub temu so časi Habsburžanov prešli za vedno. Naj bodo že Habsburžani ali Hohenzollernci, nobeden izmed njih se ne vrne več na prestol.«

— Dr. Šišić o reškem in macedonskem vprašanju. Vseučiliški profesor dr. Šišić, naš ekspert na mirovni konferenci, je mnenja, da Antanta ne bo pod nobenim pogojem odobrila D'Annunzijevega pustolovstva na Reki. Protj temu bo nastopila z vso odločnostjo Amerika. Reka ne bo nikdar prišla pod italijansko suvereniteto. Amerika nam je prijateljsko naklonjena, istotako tudi Anglija, dočim se Francozi navdušujejo za latinsko unijo. Zato bi oni želeli, da bi tudi v Banatu priznali Rumunom najdalekosežnejše koncesije, zato pa bi dobili mi kompenzacije na drugi strani. Kar se tiče Macedonije, so gotovi krogi delovali na to, da bi seproglasila z nekake vrste avtonomno pokrajino. Toda to stališče na konferenci ni prodrlo. Vprašanje miru z Bolgarijo bo po mnenju dr. Šišića rešeno do konca tega meseca. Na to bo prišla na vrsto Madjarska. Besedilo te mirovne pogodbe je redigirano.

Kraljeva Srbov, Hrvatov in Slovencev.

— Otvoritev trgovske akademije v Splitu. LDU. Split, 7. oktobra. (DDU.) Včeraj se je vršila svečana otvoritev trgovske akademije. Prisostvovali so dr. Makale v imenu mesta, dr. Tartaglia v imenu trgovske obrtniške zbornice, škof dr. Carič, monsignore Bulič, narodni poslanec dr. Angjelinovič ter zastopniki vseh zavodov in kulturnih institucij. Govoril je upravitelj Bradanovič, nadalje dr. Makale in g. Vujetič. Za avstrijske vlade se je Split že boril za to, da bi dobil tak zavod, toda Dunaj se je temu zmeraj protivil. Sedaj vprašam: Kdo je prišel na to, da hoče po vsi sili zanešati v našo lepo književnost to nago ostudnost, to gosto gnojnico, ki ne doseže drugega, nego da nam napolni s smradom trpeče nošove? Vraga, ali je naš narod res še tako globoko zagazil v te nuditve in ali res tiče na njegovem telesu nesramne hiše kakor tiče gobe na telesu bolnika v jutrovi deželi? Ali si res drugače pomagati ne moremo, da organiziramo proti ti gobi splošno vojsko, in to, tudi v literaturi? Ali so res naše razmere, kakor so razmere v Franciji? — Jaz odgovarjam, da niso, in opozarjam, da človek čisto napačno sodi, če misli, da je francoski narod identičen s francoskimi bordelji. Pri nas se na kaj take ne niti iz dalje misliti ne more, — kdor bi kaj takega mislil, ta ne more biti pri zdravi pameti ter je slep pa obe očesi! Na Francoskem je obledele glave obeh Goncourtov, pri nas pa se dviga izza temnega gnojničnega tolmuna, za katerim bi bila morala ostati! Take proizvode bodo metalj razsodni možje z nevoljo iz rok, gotovi mladi ljudje bodo pa žaljivo segali po njih, svoji duši in morda tudi svojemu telesu v kvar. »Mahovina pod pazduho ženske« ne bo navduševala našega čitateljstva, zatorej je upravičeno, če prosimo Tiskovno zadrugo, da naj nam v bodoče prižane s takimi produkti perverzne človeške narave.

Dr. I. T.

le, sedaj je Dalmacija v svobodni domovini dobila svojo prvo trgovsko akademijo. Občinstvo je z navdušenjem pozdravilo otvoritev šole.

Neodrešena domov.

— O položaju na Reki. LDU. Split, 6. oktobra. (Dun. kor. ur.) »Corriere della Sera« javlja z Reke: Dočim vesti iz Italije ali sploh ne dohajajo na Reko, ali pa zelo neredno in nezanesljivo, prihajajo iz Hrvatske, čije meje je tudi zaprta, poročila z veliko lahkoto in so se dosedaj izkazala tudi kot bolj verodostojna. Položaj, ki ga je ustvaril D'Annunzio na Reki, povzroča hrvatskim političnim krogom čimdalje več skrbi. Dopisnik poudarja z veseljem, da pravzaprav niti beograjsko, niti slovensko časopisje temu stanju stvari ne pripisuje velike važnosti; dopisnik pravi celo, da se zlasti beograjski listi pečajo zelo malo s položajem na Reki in da tudi slovensko časopisje kaže vrlo malo zanimanja za Reko. Samo »Slovenski Narod« da je zadnje dni priobčil važen uvodnik o tem predmetu, nakar so hrvatski listi podvojili svojo gonjo in zahtevajo čimdalje odločnejše, naj vlada kaj ukrene. Dopisnik trdi, da je žarišče agitacije v Zagrebu in v Bakru. V Bakru so se zbrali najznamenitejši agitatorji, ki izkušajo pridobiti vojaštvo za akcijo proti Reki. Nadalje javlja, da se zbira komitaši, katerih število cenj na 2000 mož, in pripoveduje, da ima vsaka njihova četa svojo zastavo z napisom: »Reka ali smrt!« Dopisnik, ki v ostalem ne more skriti svojega strahu pred tem zbiranjem, pravi h koncu, da komitaši ne uživajo med prebivalstvom nikakih simpatij.

— Nove aretacije. LDU. Split, 7. oktobra. (DDU.) Italijanska okupacijska oblast je aretirala medicince Bartola Antiča, pravnika Ivana Hropiča, duhovnike Petra Santiča, Antona Solaniča in Antona Glumca, ki se je pred nekaterimi dnevi vrnil iz Italije; tam je bil interniran več mesecev, zaprt v podzemeljskih ječah, tako da je dvakrat obolel na smrt. Tudi pravnik Hropič je aretiran že drugič.

— Umrj je v tržaški bolnišnici dne 27. p. m. g. Brunoslav Škerlj v cvetoči dobi 20 let. Bil je zaveden naroden mladenič, priden telovadeč Sokola, marljiv član pevskega društva »Adrije« in vsem, ki so ga poznali, mil in drag tovariš. Njegova vodilna misel je bila vedno velika, mogočna in svobodna domovina. Tako je hrepenel po svobodi in dočakal jo je. Toda nemila usoda mu je prestrigla nit življenja in ni mu bilo dano veseliti se te svobode. Sedaj pa sniva v domači primorski grudi, katera še vedno ječi pod tujim jarmom. Bodi mu lahka domača gruda!

Slovanski svet.

— Čehoslovaška in Jugoslavija. LDU. Praga, 7. oktobra. (ČTU.) Narodna skupščina. Zbornica je nadaljevala razpravo o ekspozeju ministra za zunanje stvari dr. Beneša. Poslanec Jäger je govoril o krivdi Berlina in Dunaja na svetovni vojni ter o razmerju med čehoslovaško republiko in Jugoslavo. Rekel je: Ekspoze bi se bil moral izraziti v toplejših besedah. Ni treba dotakniti se preveč indiskretno Italije, kateri smo hvaležni za vse dobrote in za pravičnost, ki nam jo je izkazala, Jugoslavo pa so nam bratski narod. Naša vlada zunanjih odnošajev ne bo posebno prijazno vzpostavila. Govornik navaja kot primer prepoved uvoza živine iz Jugoslavije, kar napravlja z ozirom na veliko pomanjkanje mesa na javnost slab vtis. Glede Rusije želi govornik, da bi se kmalu končal boljševiški režim. Poslanec Vošil je izjavil, da bi ne bilo umestno, staviti vse nade na zvezo narodov, marveč da morajo biti garancije drugačnega značaja. Zunanja politika mora sloneti na stabilni trdni podlagi. Glede Bolgarske je omenil, ako bo bolgarsko vprašanje rešeno v nezadovoljnost Bolgarov, potem ta vojna ne bo napravila reda in miru. Glede Rusije čehoslovaška intervencija ni umestna, da bi se vmešavali v stvari, ki nas nič ne brigajo. Z boljševiško boleznijo, ki je morala priti, bo že ruski narod sam opravil. Iz poraza boljševikov se ne sme sklepati na poraz socialistov. — V današnji seji pravnega odseka je bil sprejet vladni predlog, da se razglasi 28. oktober kot državni praznik. Ministrski predsednik Tusar je potem govoril med drugim, da bo vlada vsled padca valute in radi vedno večje draginje za državne uslužbenec storila vse, kar ji bo mogoče. V zmislu besed velikega predsednika, da je podlaga demokracije dobra administracija in da so nositelji te administracije ravno uradniki in uslužbenci. Želimo, da bi vsi delali zadovoljni in dolžnost države je storiti vse, kar je v njeni moči. Kmalu bo

mo praznovali obletnico republike in je že skrajni čas, da odpravimo neprilike, ki smo jih podedovali od Avstrije. Dokler pa razmere državnih uslužbenecv ne bodo korenito rešene, ne moremo nastopiti radikalno. Predlog za ureditev razmer državnih uslužbenecv zahteva okoli 600 milijonov kron. Ministrski predsednik Tusar je predložil potem več vladnih predlogov glede davčne reforme. Pri glasovanju je bil predlog z nekaterimi izpremembami sprejet v prvem in drugem branju. Prihodnja seja bo v četrtek.

— Češka duhovščina se ženi. »Večerné české slovo« poroča v svoji 222. števi: Protj odpravi duhovniškega celibata so začeli češki duhovniki obsežno akcijo in med drugim razpošiljajo tudi občinskim zastopom letake s pozivom, naj podpirajo njih stremeljenje pri čehoslovaški vladi... Resnica je, da je odprta češki duhovščini danes pot k zrušenju celibata via facti s prosto izvršitvijo: oženiti se, brez prošnjarenja okoli cerkvenih predstojništev, kakor je to storila že vrsta čeških duhovnikov. — Nekateri kmečke občine so proti odpravi celibata.

Zavezniki.

— Wilsonovo zdravstveno stanje. LDU. Pariz, 7. oktobra. (DKU.) Brezlično. Iz Washingtona se poroča, da zdravstveno stanje predsednika Wilsona sicer ni obupno, vendar pa da s skrbjo pričakuje kriza, ki se mora pojaviti v malo dneh. Moč živcev in duha sta zelo izčrpani.

— LDU. Washington, 7. oktobra. (DKU.) Brezlično. Poročilo dr. Graysona od včeraj izražajo več upanja. Predsednik Wilson kaže več teka in je izrekel nado, da se bo kmalu mogel zopet lotiti svojega dela.

Mirovna konferenca.

— Zveza narodov. LDU. Washington, 7. oktobra. (DKU.) Brezlično. K pisanju Clemenceauja polkovniku Houseju, kjer je naprosil za sklicanje ustanovne skupščine zveze narodov za november, doznajajo časopisi, da namerava predsednik Wilson sklicati vse narodne zveze, kakor tudi skupščino narodne zveze v Washington, ako bodo Zedinjene države tretja država, ki bo ratificirala mirovno pogodbo. Ako bi Italija ali Japonska potrdila mirovno pogodbo prej, bi Wilson sklical zvezo v Pariz.

— Nemški častniki pridejo pred sodišče. LDU. Pariz, 7. oktobra. (DKU.) »New York Herald« poroča iz konferenčnih krogov, da »so v kljub ugovorom Američanov Angleži, Francozi in Belgijci sestavili listo nemških častnikov, ki morajo priti pred sodišče. Liste bodo predložili tekem enega meseca vrhovnemu svetu.

Iz Avstrije, Madjarske, Nemčije, Turške.

— Bodoča Madžarska. LDU. Pariz, 7. oktobra. (DKU.) Brezlično. Mirovna pogodba z Ogrsko je izdelana in bo izročena ogrskim delegatom pred koncem oktobra. Nova Ogrska bo imela na zemljevidu obliko štirikotnika s stransko dolžino 400, odnosno 350 km. Obsegala bo približno 140.000 km² in bo imela sedem milijonov prebivalcev.

— Podstopanje proti Karolyiju. LDU. Budimpešta, 7. oktobra. (OKU.) Kakor doznava »Pesti Hirlap« je državno pravdnništvo uvedlo kazensko postopanje proti grofu Mihaelu Karolyiju zaradi tatvine in poneverjenja. Preiskava je uspeša že tako daleč, da se v kratkem izda zaporno povelje. Obenem se uvedejo pogajanja z čehoslovaško republiko zaradi izročitve grofa Karolyija, ker v tem primeru ne gre za politično, ampak za podlo hudodelstvo.

— Obtožen Bismarck. LDU. Ženeva, 7. oktobra. (ČTU.) Voino sodišče v Lilleju je obtožilo grofa Bismarcka in sedem drugih častnikov radi umora, uboja in poizga. Obtožuje grofa Bismarcka, da je dal v svrhu, da postavi vzgled, postreliti 14 Belgijcev. Pred usmrtitvijo jih je dal javno bičati. Po usmrtitvi pa je dal vsa poslopja v okolici zažgati.

— Nova turška vlada. LDU. Carigrad, 6. oktobra. (DKU.) Brezlično. V Carigradu se je sestavila nova vlada. Načelnik ji veliki vezir Ali Riza paša. Zunanji minister je Mustafa Rešid paša in novi vojni minister je Djemal paša.

Italija.

— Amerikanci proti Italijanom. LDU. Pariz, 4. oktobra. (ČTU.) K izkrcanju ameriških čet v Dalmaciji doznava »Chicago Tribune«: Ako pomorski tajnik Daniel ne izda nasprotnega povelja, se izkrca na dal-

matinski obali še več oddelkov ameriških mornarskih in pomorsko pehotnih oddelkov, da preženo Italijane pri ponovnih poskusih, prodirati proti Trogiru, Splitu ali drugim dalmatinskim lukam. Jugoslavozi zagotavljajo, da se Italijani ojačujejo in da pripravljajo proti Trogiru nov pohod. Prepričani pa so tudi, da jim bodo ameriške čete pomagale v boju proti Italijanom. Splošno se sodi, da se bodo Italijani, ako Trogir zopet napadejo, morali zaplesti v boj z ameriškimi pomorskimi silami. — »Agence Centrale« doznava iz Splita: V luko je dospelo 12 ameriških vojnih ladij. Ljudstvo v mestu se vznemirja ker pričakuje napada Italijanskih čet. Z druge strani tolmačijo navzočnost ameriških vojnih ladij kot znamenje nameravanega posredovanja v reškem vprašanju in odredb za morebitne blokade Italije.

LDU. Berlin, 6. oktobra. (DKU.) »Achtuhrabendblatt« javlja iz Bazla: Po poročilu Centralagenture iz Pariza so se na dalmatinski obali iznova izkrcali ameriški mornarji. Obstaja povelje ameriškega mornariškega tajnika Danielsa, po katerem bodo začeli ameriški mornarji boj z Italijani, ako bi ti ponovili napade na Trogir, Split ali na druga jadranska mesta.

— Italija, Reka in Zveza narodov. LDU. Milan, 6. oktobra. (DKU.) Listi prinašajo brzjavko Agence Havas iz Londona, po kateri je v oficijelnih krogih znano, da namerava britanska vlada izraziti italijanski vladi svoje začudenje zaradi podaljšanja nezakonitega položaja na Reki. Angleška vlada meni, da bo podaljšanje tega položaja Italijo izpostavila nevarnosti, izstopiti iz kroga zaveznikov.

— Italijani poraženi v Albaniji. Dubrovnik, 3. oktobra. Potniki iz Skadra prinašajo vesti o bojih v Albaniji. Cela Albanija je mobilizirala proti Italijanom, ki so se umaknili z velikimi izgubami do morske obali. Čete Esad paše so Italijane pri Tetricu popolnoma potolkle, tako da so se umaknile od tam v neredu ostavivši okoli 600 mrtvih in ranjenih. Dve italijanski bojni ladji sta pripluli v Kotor in ukrcale tamošnjo italijansko posadko, da jo odpeljejo na pomoč potopljenim silam v Albaniji.

— Začetek vojne znak za revolucijo. LDU. Ženeva, 7. oktobra. (ČTU.) Socialistični list »Avanti« priobčuje več člankov, ki imajo naslove: »Proletarci, uprite se novi vojni!« Preden bo nova vojna mogoča, bodo mase potolkle zločincem glave. Videli boste, ali bodo vojak ubogali častnike. Videli bomo, ali bodo delavci zopet izdelovali munjcio. Začetek vojne bi bil signal za veliko revolucijo proletarijata. Ne bi bilo treba klicati vojske na njihova mesta in niti bi ne bilo treba poučevati vojske, na koga naj merijo.

— Ratifikacija mirovne pogodbe. LDU. Pariz, 6. oktobra. (DKU.) Rimski poročevalec lista »Petit Journal« poroča, da bo italijanski kralj versailleško pogodbo danes ratificiral na podlagi ukrepov v zadnjem ministrskem svetu.

— LDU. Milan, 7. oktobra. (DKU.) »Corriere della Sera« poroča z Rima, da je kralj podpisal dekrete o ratifikaciji versailleške in saintgermanske mirovne pogodbe. Vlada se pooblašča, da pogodbi popolnoma izvede. Kralj je tudi odredil, da že dekret predloži parlamentu, da postane zakon. — Železničarji so se povsod vrnili k delu. Izjavljajo, da bo promet v kratkem času zopet normalen. Avtomobilna služba, ki jo je organizirala vlada, ostane še nadalje, dokler se ne odpravi vse blago, ki je nakopičeno v pristaniščih.

Iz Prekmurja.

— Vse Prekmurje ena upravna celota. Civilna uprava v Prekmurju je urejena tako, da tvori vse Prekmurje eno upravno celoto. Na čelu uprave je civilni komisar, ki ima svoj sedež v Murski Soboti. V Dolenji Lendavi posluje zastopnik civilnega komisarja dr. Kočar, ki je nastanjen v poslopju okrajnega glavarstva. Uradni dnevi se bodo vršili tudi v Cankovi in Križevcih.

— Civilni zakon v Prekmurju se prepove? V Prekmurju je bil doslej zakonito uveden civilni zakon, ki se je sklepal pred notarjem. Ker notarjev tam ni več, je komisariat odredil, naj se sklepajo zakoni v cerkvi. Nekateri krogi v Prekmurju se trudijo, da bi dosegli definitivno razveljavljenje postave o civilnem zakonu. Menimo, da bi ne kazalo civilni zakon v Prekmurju odpraviti, ker se je ta uredba med ljudstvom že dokaj udomačila.

— Solstvo v Prekmurju. Dosedaj je bilo v Prekmurju 89 ljudskih šol in 2 meščanski šoli. Vse te šole imajo skupaj 177 razredov, obiskuje jih pa približno 13.740 otrok. Za šolskega nadzornika v Prekmurju je bil imenovan dr. Pavel. V vseh teh

šolaj je bil dosedaj učni jezik madžarski, sedaj pa se v vse šole uvede slovenščina, pri čemur pa se bo oziroma na prekmurško narečje. Vsi učitelji madžarske narodnosti, ki niso večji slovenskega jezika, se odpuste. Odpuščenih bo najmanj 70 učiteljev. Izpraznjenih bo torej okrog 100 učiteljskih služb. Ker je skoraj pri vsaki šoli gospodarsko poslopje, hlev za živino, obsežen vrt in večji ali manjši kos zemljišča od 1—50 oralov, so učiteljske službe v Prekmurju prav priporočljive, to tembolj, ker bodo vsi učitelji dobivali poleg svoje plače še primerne dnevnice. Slovenskim učiteljem, zlasti »Prlekoma« se odpira tu široka pot uspešnega delovanja.

— V Murski Soboti se ustanovi še to jesen gimnazija in meščanska šola s slovenskim učnim jezikom. Pouk na ljudskih šolah se prične po možnosti že 1. novembra.

— Katoliški vikariat za vse Prekmurje se namerava ustanoviti. Sedež vikariata bo v Murski Soboti. Za škofijskega vikarja bo imenovan domači svečenik, ki je odločno narodnega mišljenja.

— Za poverjenika za agrarno reformo v Prekmurju je imenovan g. A. Štrekelj.

— Otvoritev denarnega prometa pri poštini uradih Murska Soba in Beltinci. Dne 26. septembra se je otvoril zaenkrat pri prekmurjskih poštini uradih Murska Soba in Beltinci razen pisemskega prometa tudi promet s poštini nakaznicami in denarnimi listi.

S Koroškega.

— Demarkacijska črta v okolici Celovca je z naše strani zelo nazadostno zastražena. Nemški agitatorji in vojniki dohajajo preko meje brez vseh izkazil in hujkajo prebivalstvo proti jugoslovanskim oblastem. Njihovo zbirališče je Svetna vas. V Celovcu so že ves teden silno vznemirjeni. Z vso trdovratnostjo se namreč vzdržuje vest, da bodo Jugoslovanci prekoračili demarkacijsko črto in zopet zasedli Celovec. V nedeljo se je razširila govorica, da je poslan v Celovec v volninske svrhe jugoslovanski praporščak. Na vseh koncih in krajih mesta so prežali orožniki in Volkswehr na tega praporščaka. Toda brezuspešno. Prehranjevalne razmere v Celovcu so obupne! Dobi se le malo sočiva, govedine nobene, le redkokdaj je mogoče kupiti ovčje meso. Maslo stane 90 K kilogram. Značilno je, da so celovski nemški nacionalci silno navdušeni za D' Annunzio. Pričakujejo namreč, da bo D' Annunzio dosegel, da napove Italija vojno naši kraljevini, in da bo potem Nemcem zopet dana možnost, da zasedejo slovenske dele Koroške. V gostilni Hofmann v Vetrinjah se zbirajo vsi verižniki iz Celovca in tudi iz bližnjih jugoslovanskih krajev. Tu se vrše tudi sestanki raznih prevratnih življenj. Javna tajnost je, da je tu nameščen tajen telefon, ki je zvezan z Celovcem.

— V glasovalni od Nemcev zasedeni (Celovec z okolico) comi B so mali posestniki in revnejši sloji apatični, da celo sovražni nemški Avstriji. Posebno pa oni, ki stanujejo izven mest in trgov. Za mesta in trge skrbi nem. Avstrija, kolikor pač more, za prehrano, med tem ko tožijo po vaseh, da so dobili zadnjič moko, sladkor in petrolej od Jugoslovancev — in od tistega časa nič več. Samo razni baroni, veleposestniki in uradni onstran demarkacijske črte so še kolikor toliko navdušeni za nemško Avstrijo.

— Dne 13. oktobra se vrši v Grabstani na Koroškem velik konjski sejem, posebno za žrebata: Interesenti se opozarjajo, da prihajajo na prodaj topokrvni konji angleške polkvrne pasme. Ljubiteljem konjskega športa se ta sejem najtopleje priporoča. Tudi pristojne vojaške oblasti se zanimajo za ta sejem, ker se iz tega okraja rekrutirajo najboljši remont. Grabstani leži ob južni železnici, zadnja postaja pred Celovcem.

— Selska pošta na Koroškem. Z dnem 25. septembra 1919 se je uvedlo pri kraljevem poštnem uradu v Sv. Jakobu v Rožu dostavljanje poštini pošiljatev po selskem pismenosti v naslednje vasi: Tešnja, Sv. Peter, Gorinčice, Kot, Cernica, Sv. Janez, Reka, Sreje, Dravle, Velikaves, Bistrica, Leše, Breznica, Svatne in Hodčina. Dostavljanje se vrši vsak dan razen nedelje.

— Ob priliki velikega ljudskega tabora v Labodu dne 12. oktobra praznuje narodni svet za labodsko dolino obenem otvoritev prve čitalnice in knjižnice s pomočjo kluba naprednih slov. akademikov iz Celja, v Labodu. Z otvoritvijo čitalnice je slavnost in pomen tega dneva mnogo večji. Slovenci, Slovenke pridite v Labod 12. oktobra. Pridite k tej veliki narodni manifestaciji, pridite k slavnosti novo-

ustanovljene čitalnice. Društva, pridite s prapori, da s tem blagoslovite naše novo delo, mlado čitalnico.

— Gospa Borovčeva ni dobila, kakor javlja »Drapost« dovoljenja, da bi smela potovati na Hrvaško. Biva še vedno ob Vrbskem jezeru in prihaja dan za dnevom iz Poreča na Otok, ki leži že na jugoslovanskem ozemlju. Brez potnih izkazov sicer njih ne sme sem, toda tamkajšnji naši oficirji so kavalirji, ki viteško dovoljujejo, da si gopas preskrbljuje z živili na našem ozemlju ter jih odnaša v Poreče. »Drapost« trdi, da opravlja ta dama mimogrede tudi posle nemške vohunke. V koliko je to res, zato prepustimo odgovornost mariborskemu listu.

— Politični pretep v Celovcu. V Celovcu vlada med nemškimi vojaštvom hud razpor. Dele se v pristaše socialnodemokratske stranke, ki so za republiko in v pristaše nemških nacionalcev, ki plamte skrivaj za Habsburžane. Na čelu zadnjih so večinom nemško-avstrijski oficirji. Med temi igra veliko vlogo nadporočnik Arneitz, ki je že opetovano nastopil proti socialnim demokratom in ki ima zlasti na piki takozvani deželni vojaški svet (Landessoldatenrat), katerega načelnik je sodrug Pavel Jobst. Te dni sta se Arneitz in Jobst srečala na ulici. Prišlo je do krvavega pretepa. Arneitz je napadel Jobsta z palico in mu zadal več krvavih ran na glavi. Značilno je, da množica ne samo ni zavzela stališča proti Jobstu, marveč se je sama aktivno udeleževala atake nanj.

Sokolstvo.

Društvo za gradbo Sokolskega doma »Sokola II.« v Ljubljani priredi v soboto, dne 11. oktobra 1919 ob 8. zvečer v veliki dvorani hotela »Union« družinski večer. Sodeluje voljaški orkester, telovadne točke izvaja vaditeljski zbor. Iz prijaznosti sodeluje tudi pevski zbor društva Krakovo in Trnovo. Ker je čisti dobiček namenjen za zgradbo prepočasnega Sokolskega doma, se pričakuje obilo udeležbe. — Odbor.

Hrastnik. Zlet naraščajev iz Zagorja, Trbovelj in Hrastnika se je obnesel v vsakem oziru nad vse zadovoljivo. Vaje naraščajev vseh teh društev so se izvajale brezhibno, za kar gre vse priznanje br. v. d. Odboru. Odbor Sokola v Hrastniku se tem potom pristrčno zahvaljuje brat. društvoma Trbovelj in Zagorje z naraščaji, rajhenburškemu Sokolu za posojene kroje, gđ. Umbergerjevi in njenim učenkam za krasno petje. Ostalim gđ. učiteljicam za trud pri prodaji vstopnic in šopkov, godbi pod vodstvom gosp. Bruna ter br. Jagra, darovalcem sadja in peciva in vsem, ki so pripomogli k lepemu dnevu enkrat tudi v Hrastniku. Zdravo! — Odbor Sokola v Hrastniku.

— Sokol Litija. Šmartno priredi v nedeljo 12. t. m. vinsko trgatv v gostilni br. Vozlja pri Wakoniku v Šmartnem. Ob tej priliki se razdele tudi diplome od zadnje društvene tekme. K obilni udeležbi vabi odbor.

— Sokol v Radečah pri Zidnem mostu namerava otvoriti knjižnico. Ker so pa cene knjigam tako visoke, da je nemogoče nabaviti si večje število knjig, se obrača društvo do prijateljev sokolstva in radodarnih narodnjakov s prošnjo, da bi mu darovali knjig. Odprite svoje knjižnice in darujte po možnosti! V celom okolišju ni niti jedne knjižnice, zato je nujna potreba, da nam priskočite na pomoč! Vsaka knjiga, pisana v kakem slovanskem jeziku nam je dobro došla. Zdravo! Odbor.

Dnevne vesti.

— Kaj bo z juridično fakulteto v Ljubljani? Z novembrom se otvorijo v Ljubljani medicinska, teološka in tehnična, po božiču filozofska fakulteta, a kaj bo z juristi? Merodajni faktorji se izgovarjajo: Juridični kolegij je v Parizu pri mirovni konferenci. Ali predno konča ta nesrečna konferenca s svojim delovanjem, bo konec tudi že šolskega leta in juridične fakultete potemtakem še ne bo tu. Svetujejo dijakom, naj se vpišejo »zaenkrat« na zagrebški vseučilišču, saj študirajo itak lahko doma. Nekateri so to že storili, ali večina čaka še doma, toda začetkom in koncem semestra pa morajo dijaki vendarle vsaj za par dni v Zagreb. Na »Akad. dom« ne morejo računati, ker je že baje prenapolnjen. In hraniti se in stanovati v Zagrebu po gostilnah je danes mogoče samo verižnikom. — Ali bi se torej ne mogli vsaj po božiču enkrat otvoriti prva dva ali trije letniki tudi za juriste? Upamo, da se to zgodi. Ako sta se mogla Pašič in dr. Trumbić za par dni vrniti v domovino bo lahko to storil pač tudi juridični proforski kolegij!

— Prijava v hoozemstvu naloženih vsot. Predsedništvo deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani je na vsa poverjenstva in oddelke deželne vlade, poverjenstva in delegacije centralnih oblastev, ravnateljstvo državnih železnic in komisariat ministrstva zaobračaja v Ljubljani naslovljeno nastopno okrožnico: Kralj. ministrstvo za pošto

in brzojav je odredilo z odlokom od 13. septembra 1919, št. 19.883, naj sestavi pošto in brzojavno ravnateljstvo v Ljubljani v svrhu povračila od naših državljanov vloženih vsot v hranilnem prometu in naloženih vrednostnih papirjev pri poštini hranilnicah na Dunaju in v Budimpešti — točno statistiko na temelju popisa vseh lastnikov hranilnih knjižic, čekovnih računov in rentnih knjižic dunajske in budimpeštanske poštne hranilnice, kateri (lastniki) biva jo sedaj v tuokrožnem področju. V ta namen je pošto in brzojavno ravnateljstvo v Ljubljani naročilo vsem podrejenim poštini uradom, naj izdajajo v zadevi povprašujočim strankam v to svrhu prirejeno plačilno tiskovino »Vprašalni list«, katero mora stranka natančno izpolniti in do 25. oktobra izročiti najbližjemu poštini uradu. Obenem je pošto in brzojavno ravnateljstvo v Ljubljani ukazalo podrejenim uradom, naj dajo občinstvu in strankam vsa potrebna pojasnila in naj jim vobče pomagajo pri izpolnjevanju vprašalnih listov. Zaradi važnosti započete dela se p. t. vabi, da v svojem lastnem področju opozori vse oblasti in urade ter občine, ki so morebiti lastniki hranilnih knjižic, čekovnih računov ali varuh naloženega denarja (depozitov), da v zgoraj imenovanem roku prijavijo svojo imovino, oziroma terjatev pri najbližjem poštini uradu.

— Ne zadržujte bankovcev doma! V našem denarnem prometu se že dalj časa opaža prav neprijetno pomanjkanje gotovine. Tudi na Hrvaškem je trda za gotovino. Vzrok leži v tem, ker ljudje zadržujejo čez svoje redne in tekoče potrebe bankovce doma. V jeseni je vedno potreba po denarju velika, ker se nakupuje blago zadnje žetve za zimo. Iz bank in iz rok trgovskih firm gre denar na deželo med kmečko prebivalstvo. Denar, ki se plača kot kupnina za prodane kmetijske pridelke, je prihajal vedno počasi nazaj do zbirališč za denar, do hranilnic, posojilnic in bank. Letos je pa zadržavanje papirnatega novca posebno veliko. Veliko denarja je med ljudmi zategadelj, ker naši ljudje, ki se vračajo iz Amerike in druge tujine, zamenjajo tuj novce za domači denar. Če zamenja le 100 dolarjev, ima že veliko vsoto naše gotovine v rokah. Tudi je resnica, da se je privatna spekulacija z valutami razpasla v velikanski meri. Ti spekulanti drže tudi velike vsote gotovega denarja v rokah. Pa naj bodo vzroki katerikoli, dejstvo je, da je trda za gotovino po naših trgovskih in denarnih središčih, dasi je poplava s papirnim novcem velikanska in se še vedno naknadno žigosa pri nas nove nekolikove krone, ki jih dobivamo v zameno. Naš denarni promet je vsled tesnosti za gotovino prav mučno prizadet. Dobro bi bilo, da oblastva in pa naša duhovščina pouči prebivalstvo, naj nalaga svoj denar pri denarnih zavodih in ga ne drži doma, kjer je v nevarnosti zaradi tatov in poškodovanja, dočim je v denarnem zavodu na varnem in nosi obresti. Zadržavanje papirnatega denarja v sedanjem času je tem manj na mestu, ker stojimo pred zamenjavo, odnosno novim žigosanjem. Vsak bo moral s svojimi zalogami bankovcev na dan, da zadosti novim predpisom. Kdor ima denar doma, bo imel pota in bo moral čakati. Če je denar v zavodih, odpade vsa taka nadlega in potrata časa.

— Izgon graških Jugoslovancev. Štajerska deželna vlada je izdala ukaz, da morajo vsi v Gradcu bivaajoči jugoslovanski državljani v najkrajšem času zapustiti mesto. Vsled posredovanja jugoslovanskega zastopnika dr. Toplaka, ki je zagrozil, da bodo za enega Jugoslovana iztirali iz Jugoslavije 10 Nemcev, se je deželni glavar dr. Rintelen vdal in izjavil, da bo preklical izgonški ukaz.

— Iz Gradca premesti svoj sedež železnica Grobelno — Rogatec. Sedež družbe bo odslej v Ljubljani. Železnica je imela v prvi polovici tekočega leta 200.000 kron čistega dobička.

— Kaj zahteva štajerska deželna vlada? Štajerska deželna vlada zahteva vsak mesec 8 vagonov trboveljskega premoga za to, da bi smeli jugoslovanski dijaki študirati na visokih šolah v Gradcu.

— Slovenski železnice v Vinokovcih. »Vinkovačke Novosti« od 4. t. m. prinašajo: »Kakor smo obveščeni prevzame progo Zagreb-Zemun železničarsko osebje iz Slovenije. Vse glavne postaje se zasedejo z njimi. Mi pričakujemo od tega mnogo za urejenje naših prometnih razmer, ki so kakor znano v Sloveniji vprav vzorne. Slovenski železniški nameščenci so organizirani v Jugoslovanski železničarski zvezi ter so skozinsko nacionalni. Njihov prihod pozdravljamo s: srčnim dobrodošli!« — Ponosni smo na tak sloves naših vrlih železničarjev.

— Kedaj se zdramite? Kedaj pride v vaša srca zopet žarek idealnega rodoljubja? Mnogo narodnih požrtvovalnih delavcev, prijateljev Ciril Metodove družbe je v vojni prekinilo svoje rodoljubno delovanje. Mnogo jih je, ki so si pridobili v dobi materializma ogromne svote. Kje ste vi, ki vam je usoda naklonila bogastvo? Zakaj se ne spomnite v dobi sreče svojega naroda, ki je v potrebi, ki zdihuje po pomoči. Darujte vsi, ki imate nakupičene ti-sočake, vsaj 1% od svojega bogastva Družbi sv. Cirila in Metoda — domu na oltar. Oj kako plodonosno bi bilo to naloženo za blagor onih

bratov, ki so v sužnosti. Kako prijetno zavest bi uživali darovalci, kako lahko bi pogledali vsakemu rodoljubu v oči češ: Oj brat, od mojega dela, napora in truda, od denarja, ki sem ga dobil iz žete krvi naroda, iz zemlje pognojene s trupli borcev za svobodo, dal sem svoj obolus zopet narodu, da se vzdigne, da vzcvete njegova blaginja v bodočnosti. Komu v korist? — Tebi in tvojim potomcem! Ne pusti, da bi padla na tebe in tvojo hišo psovka »samogoltnož«.

— Visokošolske podpore. Za tekoče šolsko leto so se uredile kompetence za podeljevanje visokošolskih podpor sledeče: Za podpiranje tehnikov vseh strok se je ustanovila upravna komisija tehniško — visokošolskih fondov, ki posluje pri poverjenstvu za javna dela. Medicinski bodo dobivali podpore od upravne komisije medicinskih fondov pri Zdravstvenem odseku za Slovenijo in Istro. Za diake trgovskih strok je merodajna upravna komisija za prehodno gospodarstvo, oddelek za trgovino in obrt. Za podpore v svrhu študija na višjih kmetijskih, živinovozdravniških in gospodinskih šolah je pristojen fond za agronomski študij, ki ga upravlja Slovenska kmetijska družba v Ljubljani. — Poverjenstvo za uk in bogocastje bo odslej podeljevalo podpore le pravniškim, modroslovcem in dijakom, ki obiskujejo umetniške akademije in konzervatorije. — Dijaki naj se obračajo v podpornih zadevah na pristojna mesta, kamor je poverjenstvo za uk in bogocastje odstopilo vse do sedaj pri njem vložene prošnje za podpore.

— Dijaški transport na Dunaj. Vsi dijaki, ki so prijavljeni za transport v četrtke, se prosijo, da pridejo s prtljago točno ob 8. uri na kolodvor, ker nam je stavljen posebni voz na razpolago. Kupimo tudi vozne listke. Vlak gre pa čele ob 10. uri 41 minut.

— Vpisovanje na živinovozdravniško visoko šolo v Brnu se vrši od 1. do 14. novembra t. l. za vse štiri letnike.

— Semestralni ispiti slušača bivše šumarske akademije u Zagrebu držat će se počevši od 10. do 15. o. m. Prijave za ispit prima dekan mudroslov-noga fakulteta.

— Obrtno-nadaljevalne šole v Ljubljani. Pouk na obrtno-nadaljevalnih šolah se tudi letos ne more vršiti, ker manjka zadostnega kredita za njih vzdrževanje in ker tudi šolski prostori niso razpoložljivi.

— Važno za mornarje. Likvidirajoča sekcija mornarice ministrstva vojnega na Dunaju bode izplačevala depozite moštva bivše avstro — ogrske mornarice. Daljna pojasnila in prijavnice se dobijo pri Evidenčnem in informativnem uradu vojne mornarice v Ljubljani, Dunajska cesta št. 31, pri Mornarični Vojni Stanici v Zagrebu, pri Delegatu ratne mornarice na Sušaku in v Splitu in pri III. Pomorski obalni Komandi v Boki Kotorski. — Evidenčni in informativni urad za mornarico Ljubljana.

— Vse častnike in častniške aspirante (enoletne prostovoljce) — invalide, ki biva jo v območju Slovenije, prosim, da v lastnem interesu sporoče nemudoma svoj natančen naslov, čim in pridelitev in armadi ter stopnjo in način invalidnosti na naslov: Iv. Marinko, Ljubljana, Sv. Florijana ulica 1.

— Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro razpisuje službo okrožnega zdravnika v Sevnici. Interesenti se opozarjajo na ta razpis v Uradnem listu.

— Vojni vjetniki na Angleškem. Vsi oni, ki imajo svojce v angleškem vjetništvu, naj pismeno in nemudoma prijavijo svoj in njihov naslov. Splošnemu slov. ženskemu društvu v Ljubljani.

— Potni listi v zasedeno ozemlje. Po odhodu italijanske misije, ki je v Ljubljani vidirala potna dovoljenja za zasedeno ozemlje, je bilo onemogočeno ali vsaj otežkočeno potovanje v to ozemlje. Raditega je posredovalo ministrstvo zunanjih del preko kralj. poslaništva v Rimu pri italijanski vladi, da se v bodoče potni listi, katere izdajajo naša oblastva, lahko vidirajo na meji Italije, odnosno zasedenega ozemlja.

— Hitrost ljubljanske pošte. V soboto popoldne je bila v Mariboru dana na pošto nujna brzojavka. Prispela je v Ljubljano okoli 17. ure, dostavila pa se je adresatu šele drugi dan ob 10. dopoldne, dasi je bila oddana kot nujna in se je zanj plačala trikratna pristojbina. Pripomnimo, da se ni nanašala na nobeno verižništvo, marveč je javila samo prihod enega izmed rodoljubnih članov v Ljubljano.

— Tihotapstvo v Nemško Avstriji. V Mariboru je prišla policija — kakor poroča »Marb. Zeitung« — na sled celi vrsti oseb, ki so se pečali s tihotapstvom v Nemško Avstrijo. Nekateri teh ljudi so že na varnem v zaporu, proti drugim pa se še vodi preiskava. Zapletenih v to zadevo je tudi mnogo »trgovcev« in lastnikov trgovskih agencur. Preiskava je spravila na dan mnogo materiala in raztegnila preiskavo na še druge prizadete osebe. Nekateri, med njimi trgovec in vodja občinske-

ga gospodarstva Tischler, so dejanje priznali. Težko kompromitirani so lastnik zajutrkovalnice v mestni hiši Potpeschan, neki Roth in goriški begunc Kurinčič. Tihotapilo se je v vozovih za pohištvo, s katerimi se je prevažalo pohištvo izseljencem v Avstrijo. Zdi se, da je pri tem prizadeta tudi finančna straža. Potpeschan je »deloval« s prekajenim mesom, mastjo, sirom in moko. Tischler je spravil preko meje, kolikor je dosegal dognano, nekaj sodov olivnega olja, masti in nekaj stotov moke. Ta požeruh se pa ni zadovoljeval z enostavnim tihotapstvom, marveč je v Gradcu s tem blagom in onim svojih »kolegov« navijal cene in verižil tako dolgo, da se je zameril tudi graškim oblastim, ki so zahtevale od njega račun o tej »aprovizaciji« mesta. Z ozirom na velik riziko in troške pa je bil na razpravi 25. m. m. v Gradcu — oproščen. Potpeschan, Tischler in Kurinčič so sedaj v Mariboru zaprti. Menda jim sedaj »riziko in troški« tihotapljenja ne bodo pomagali. Želimo le, da bi jim sledila v varno zavetje vsa dolga vrsta tovarišev v Mariboru in — tudi v Ljubljani.

— Slovenščino pode iz cerkve. Kje? V Mariboru. Mariborska »Straža« se raditega bridko pritožuje in pravi, da ni bilo stolnici v Mariboru v nedeljo nobene slovenske propovedi, dasi je bil ves božji hram poln slovenskega ljudstva. List sprašuje kdo je kriv da se je slovenščino postavilo pred cerkveni prag, ne pada pa na to vprašanje nobenega odgovora. Kdo je torej kriv?

— Iz Celja je premeščen polkovni okrožni komandant polkovnik Teodorovič. Prevzame poveljništvo težkega topniškega polka v Mariboru. Poveljništvo v Celju prevzame podpolkovnik Kerčević.

— Iz Špilje nam pišejo: Dne 3. t. m. popoldne se je pripeljal v Špilje transport kakih 400 iz Italije in Rusije se vračajočih ujetnikov. Vlak je stal 1½ ure na postaji. Ta odmor so nekateri ujetniki porabili, da so ulomili v selitvene vozove višjega revlenta juž. železnice Franca Lavriča, ter prenesli nekaj pohištva in zabojev v svoj vlak. Vse to se je godilo med 13. in 14. uro, to je ob belem dnevu in spričo železniških uslužbencev, finančne straže, vojne policije ter vojaštva kolodvorskega poveljstva. Selitveno pohištvo gospoda Lavriča, ki je od poloma sem, premeščen v Ljubljano in začasno službeno dodeljen postaji Špilje, je že več mescev v tej postaji ustavljeno.

— Poroke. V Mariboru so se poročili: dr. Srečko Lebar, zdravnik v Slovenski Bistrici z gđ. Ljubo Marjono iz Maribora, in major Vavpotič z gđ. Josipo Krančevico iz St. Jurja v Slov. goricih. Mnogo sreče.

Dve mestni saldokontostov sta prosti. Reflektanti naj se javijo pismeno na »Društvo zasebnega uradništva Slovenije« v Ljubljani.

— Aprovizacija. V četrtke, dne 9. oktobra (od 9. ure dalje) se bo prodajalo na prosti stojnici manjvredno, toda zdravo in užito meso ene krave. Cena 7 kron za 1 kg.

— Umrla je v ponedeljek v Ljubljani gospa Jva Pretnerjeva, soproga dr. Janka Pretnerja — profesorja na mestnem liceju. Blag ji spomin!

Zadnja ljubljana noč Inge Tolmeiz. Tiboř, znamenit goslar in Inge, občudovanka njegove umetnosti, sta lepa znančaja, pa trda kremenca. Malce nespozumljenja — a mesto kratkega pojasnila — ponosen, trdovraten molk in razstane, za oba usodepoln, kajti Adon, Tibořev brat, spletkar in pohotnež, izrabi to ter Inge prevari, da ga iz kljubovalnosti do Tibořja poroči. Prekmalu spozna slednja svojo zmotu, ker ljubi edino Tibořja. V prepriu s soprogom se po nesreči sproži samokres, ki usmrti Adona, nato pa se ona poda k Tibořju, da mu razkrije svojo boleš, da ga še enkrat objame, potem pa seže po stekleničici s strupom. Ze samo ime glavne predstavjalke Leontine Kühnberg jamči za popoln uspeh tega v spretni režiji uprizorjenega filmskega igrokaza. — Poleg tega burka: »Soprog je skriv« — seveda, saj kot šofer preoblečen pripomore nezvesti ženi in njenemu čestilcu k pobegu. — V soboto nov spored s filmom: »Evgenij Onegin« — Kino Ideal.

Kultura.

— Jugoslovansko gledališko vprašanje je rešilo ministrstvo prosvete z dopisom z dne 1. sept. t. l. št. 13.787. na ministrski svet kraljevskega SHS. V tem dopisu je ministrstvo prosvete z ozirom na visoko patriotsko važnost gledališč za narodno izobrazbo našega troimenega naroda, dalje iz zahvalnosti za blagotvorni vpliv gledališč v prošlosti ter končno iz težnje, da se razvoji gled. v bodočnosti pospeši, predlagalo min. svetu: 1. Načelno naj se osnujejo tri kategorije narodnih gledališč v kraljevstvu SHS: a) tri dr. ž. a. v. (nacionalna) v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani; b) pokrajinskih subvencioniranih: v Skoplju, Novem Sadu, Sarajevu, Splitu in Oseku; c) potrebno število mestnih (potujočih), za zda

Nišu, Kragujevcu, Varaždinu in Mariboru. Poleg tega bo Narodno pozorišče v Skoplju upravljalo kot filijalno pozorišče Bitolju, a Narodno pozorišče v Novem Sadu bo upravljalo kot svojo filijalko pozorišče v Vrhu. 2. Narodna pokrajinska gledališča se organizirajo glede uprave in ostalega na osnovi današnjega zakona o Narodnem pozorišču v Beogradu ter bodo dobivala stalne državne subvencije. Razen onega v Skoplju, za katero je ta subvencija že določena v drž. proračunu, se proračunava za ostala pokrajinska gledališča za zdaj letna subvencija po 100.000 K s pravico oseba na dodatke za draginjo. 3. Pokrajinski Narod. gledališčem, ki bi ostala v privatni eksploataciji, bo podeljeval minister prosvete iz proračunane vsote od 100.000 K sorazmerno letno nagrado za gojenje narodne in visoke tuje umetnosti. 4. Za mestna ozir. potujoča narodna gledališča v Varaždinu in Mariboru je proračunano po 20.000 K letne pomoči. 5. Poleg komisije za reformo zakona o Narod. pozorišču bo minister prosvete v sporazumu z ministrom financ odredil še komisijo, ki naj izdelata načrt za ureditev skupnega gledal. pokojninskega fonda. Ta predlog je podpisal minister prosvete Pavle Marinković. — Ministrski svet je v svoji seji dne 1. oktobra t. l. predlog v celoti odobril in ga izročil min. prosveti, da ga izvrši.

Slovensko gledališče v Mariboru. V nedeljo so igrali Jurčičevega »Tugomera« tretjič. Gledališče je bilo prazno, zato pa »vinska trgatava« v Narodnem domu razprodana. — Finžgarjeva »Veriga« se je igrala bolje. Pri obeh predstavah je kazal del občinstva veliko nerazumevanje dramske umetnosti. Balkon in stojšča bo treba šele vzgojiti za resna dela. Vojaštvo se še ne zanima dovolj za gledališče. Treba bo torej te sloje šele privabiti in jih vzgajati. V to svrhu pa bo moralo vodstvo poskrbeti za primeren repertoar.

Zagrebska opera je zopet pomirjena: solisti so dobili stanovanja. Upričarjati se operi »Prodana nevesta« in »Tosca«.

Občni zbor pevskega zbora »Glasbene Matice« se vrši v soboto, dne 11. oktobra ob 8. zvečer v pevski dvorani »Glasbene Matice« z običajnim dnevnim redom. — Odbor.

Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Danes ob 19. uri ženski zbor, ob 19. uri 30 minut izjemoma moški zbor. Polnoštevilo! — Odbor.

Gledališko društvo na Jesenicah odpravi letošnji sezono v soboto, dne 11. oktobra z izvirno noviteto. Uprizori se tridesetletna komedija »Patrijot«, spisal J. Spicar. Začetek ob 8. zvečer. Igra se konča v nedeljo, dne 12. oktobra ob 8. zvečer, ne popoldne, kakor je bilo običajno v prejšnji sezoni. Za zunanje goste se bi igra ponovila pozneje, kot popoldanska predstava. Ker razpolaga društvo letos z jako dobrimi močmi in izvršnim repertoarjem, je zagotovljena sezona, ki bo vsestransko zadovoljevala. Radi ogromnih stroškov, ki jih je društvo imelo s prezidavo odra, se cene prostorov neznatno zvišajo.

Narodno gospodarstvo.

— Na borzi v Zürichu se je plačevalo dne 29. in 30. septembra ter 1. oktobra za 100 franc. frankov 71, 68/50, 65 švic. frankov. Za 1 angl. funt 23/60, 23/50, 23/45 švic. frankov. Za 100 nemških mark 25, 22/50, 22/50 švic. frankov. Za 100 laških lir 58, 57/25 in 56 švic. frankov. Za 100 dunajskih kron 8/50, 8, 7/75 švic. frankov. Za 100 čeških kron 21, 21 in 19 švic. frankov. Za 1 dolar 5/40, 5/45, 5/52 švic. franka. Cena francoskega franka, marke in lire se je v zadnjem tednu septembra dvigala in dosegla 29. septembra višek, potem pa so šli tečaji zopet navzdol in sicer precej močno pri francoskem franku in pri marki. Francoski valuta je tekom 8 dni skočila od 60 na 71, potem pa zopet odnehala. Večednevno dviganje marke razlagajo z močnimi nakupi za Ameriko, kjer računajo z naraščanjem blagovnega prometa z Nemčijo. Dočim so druge valute začetkom oktobra padle, se je ameriški dolar dvignil.

— **Vinogradniki, vstrajajte!** Pri sedanjem izredno toplem in lepem jesenskem vremenu grozdje lepo zori in upati je, da bo tekom štirinajstih dni zadostno dozorelo. Treba je le vstrajati in se ne prenehati s prezgodnjim trgatvijo. Kakor hitro prične tu pa tam kak grozd malo gniti ali pa kje kak jagoda počni, potrga mnog nerazsoden vinogradnik vse, tudi še trdo in nezrelo grozdje in ne pomisli, da z nekaj škafi nezrelega grozdja pokvari ves svoj vinski pridelek. To ni prav! Gnilo in razpokano grozdje kaže vsekako pobrati, hitro izpreždati in mošt napolniti v zažveplan sod. Tudi zdravo, zrelo grozdje, nekterih zgodnjih belih vrst bo znabiti v kratkem toliko zrelo, da ga lahko potrgamo. Tako grozdje odcepeljamo, pastimo ga 1 ali 2 dni v kadi kipele, pri tem pa pridno mešamo. Nato grozdje iztisnimo in mošt spravimo v sod, kjer mu lahko dodamo nekaj (kako 2 kg na 100 l) v mošt raztop-

ljenega sladkorja. Kier najdemo nezrel ali le premalo zrel grozd, pustimo ga na trti, da dozori. Vsaki dan prihaja sladkor v njega, vsaki dan postaja grozd bolj sočen, zato bodite pametni, previdni in vstrajajte! Letos bo kakovost vina zelo različna in po tej se bo razna tudi cena!

B. Skalič.

Gospodarske vesti.

— **Spomenica o valutnih vprašanjih** je predložilo finančno ministrstvo nemškemu parlamentu. Spomenica vsebuje pregled o razvoju nemške valute med vojsko ter sklepa s tem, da naštevajo najvažnejše ukrepe za izboljšanje valute. Do izboljšanja more pripomoči mir, red in neumorno delo ter varčnost v državi, boljša ureditev uvoza, vzpostavitev carinske meje na zapadu, katera je sedaj pogazena vsled okupacije. Zahteva se dalje kontrola državnih in komunalnih finančnih poslov. Nemška valuta naj bi se podprla s krediti v inozemstvu. Z vsjo odločnostjo se treba državi postaviti proti davčnim deserterjem in onim, ki odnašajo nacionalni kapital iz države. Proizvajalni predpogoji so v Nemčiji še jako težavni. Ne manjka le surovin, tudi delovlnost je še majhna, prekrbja s premogom dela še velike skrbi. Misli se na uvoz ameriškega premoga, čigar nabava bi bila dobro štrikrat dražja od one domačega. Veljala bi okoli 4000 mark vagon.

Najnovejša poročila.

(Naša poročila.)

PAVLOVIČEVA POGAJANJA.

Jugoslovanskega kluba ne zanima več usoda države?

Beograd, 7. oktobra. Designirani ministrski predsednik dr. Draža Pavlovič je danes konferiral z Narodnim klubom. Pašičem, Korošcem, Ribarcem in Pribečevićem. Pripoveduje se, da je dobil decidan odgovor samo od dr. Korošca in ta je bil negativen. V krogih dosedanje opozicije se govori, da je dr. Korošec naglašal svoj in svojih ljudi disintereselement na daljnji usodi države in da je odgovoril iz Beograda. Narodni klub ni dal definitivnega odgovora. On čaka, da se pojasni postopanje Trifkoviča, na kar šele zavzame svoje stališče. Člani Narodnega kluba trdijo, da klub ni vedel za Trifkovičeve načrte. Tudi radikali niso dosedaj še definitivno odgovorili. Protivenci so nepristopni, ali zdi se, da se pojavljajo v skupini elementi, ki trezno motrivajo situacijo. Tekom jutrišnjega dne se bo videlo, ali bo g. Pavlovič uspel ali ne. Njegove šanse niso baš dobre in se pripoveduje, da bo vrnil mandat. Vsi parlamentarni klubi so bili ves dan zbrani in razpravljali o situaciji. Demokratska zajednica je s svoje strani učinila vse in hoče doprinesiti, ako bo potreba, velike žrtve, da omogoči izhod iz stanja, v katerem se nahaja država.

SEJA DEMOKRATSKE ZAJEDNICE.

Beograd, 7. oktobra. Demokratska zajednica je imela danes sejo, na kateri se je razpravljalo o skrajno resnem položaju, ki je nastal vsled najnovejših dogodkov. Z ozirom na to se je sklenilo, da Demokratska zajednica podvoji dosedanje delo, ki je imelo svrhu, združiti razne skupine okoli vlade, ki jo ima sestaviti predsednik Narodnega predstavništva dr. Draža Pavlovič. DZ si je svesta svoje odgovornosti kot najvišja skupina in je pripravljena s svoje strani učiniti vse, kar bi zamoglo prinesiti konsolidacijo današnjega težkega položaja.

OPOZICIJA PASIVNA?

Beograd, 7. oktobra. Danes predpoludne je imela opozicija sejo, na kateri so, kakor se zdi, sklenili popolno pasivnost. Dr. Pavlovič bo imel vsled tega velike težkobe.

JUGOSLOVANSKI KLUB ZAPUSTI BEOGRAD?

Beograd, 7. oktobra. Govori se, da je Jugoslovanski klub sklenil korporativno zapustiti Beograd in se vrniti v svoj dom v Slovenijo. Dasiravno se ta vest pojavlja kot zelo resna, politični krogi vendar še ne verujejo, da bi mogla ena skupina v času, ko je položaj tako resen, izvršiti formalni beg.

PO PONESREČENI TRIFKOVIČEVI MISLI.

Beograd, 7. oktobra. V krogih Trifkovičevega bloka vlada danes neomajen srd. Elementi, ki jim je država deveta briga in ki marajo za Jugoslavijo le takrat, če to njihovim interesom prija, agitirajo odprto za beg in desertacijo v momentu, ko se vsak dan vsebolj pokazuje, da je edini spas v patriotskem samozatajevanju strank. Karaktistično je, da zlorabljajo ti elementi celo službeni komunikacije o razlogih, ki so bili merodajni, da krona ni mogla sprejeti Trifkovičevega predloga. Ti razlogi so znani. Pred vsem kombinacija ni bila v zmislu mandata in g. Trifkovič ni imel nobenega glasu več od g. Protića,

ki je vrnil mandat, ker ni imel ne quoruma, ne večine. Glavno je pač to, da krona ni mogla in ni smela potrditi tak dolus eventualis, s katerim je g. Trifkovič sestavil svojo listo. Gospod Trifkovič je hotel razpustiti Narod. predstavništvo, uvesti absolutistični režim ter kot šef strankarske vlade izvršiti volitve. Službeni komunikacije je povsem očitno odkril Trifkovičovo namero, pa je, ta pasus gotovo udaril alijirane skupine kot strela. Sedaj se dvigajo od vseh strani protesti in čuje se, da take namere ni bilo nikdar na strani alijiranih skupin. To vprašanje je jedro celega nepričakovane zapletitaja. Vse kaže, da je g. Trifkovič protijugoslovanski opoziciji. Da bi bila naperjena proti Hrvatom in Slovincem, je samo neokusna fraza. Istina je v vprašanju, ali so alijirane skupine špekulirale na neustavno rešitev krize ali ne. Ako niso, tedaj morajo obračunati s Trifkovičem, ki je hotel zlorabiti mandat, da razpusti Narodno predstavništvo. Gospod Trifkovič sedaj pojasnjuje, da ga je krona napačno razumela. Pri tem pa pozablja, da je tudi drugim osebam razlagal svoje načrte in da je bil v tem vprašanju popolnoma složen s Protićem, če tudi sedaj radikali in Narodni klub ter ostale male alijirane skupine trdijo, da jim o tem načrtu ni bilo nič znano in da o njem ni bilo govora.

TRIFKOVIČ SE HOČE IZMOTATI.

Beograd, 8. oktobra. Marku Trifkoviču je skrajno neprijetno, da so bili še pravočasno razkriti njegovi načrti, ki so merili na to, da se pošlje narodno predstavništvo kratkim potom domov in da se izvede po strankarsko prikojenem volilnem redu volitve v ustavotvorno skupščino. Skušna se na vse načine izmota iz iz neprijetne situacije in zatrjuje, da se ga je samo napačno razumelo. Danes izide v »Samopray« in v drugih listih Trifkovičeva izjava, v kateri hoče utajiti, da bi imel namen uvesti absolutizem, toda ta njegova izjava je brez pomena, ker je bil Trifkovič tekom svoje misije tako nepreviden, da je izdal svoje prave načrte raznim osebam, ki lahko posvedočijo, da je imel Trifkovič v resnici naklep razbiti parlament in uvesti strankarski absolutizem. Politični položaj se razvija tako, kakor smo že včeraj označili. Pavlovičovo misijo je smatrali samo kot nekako posredovanje med onimi strankami, ki bodo tvorile večino v bodoči vladi.

KOMPENZACIJSKA POGODBA Z AVSTRIJO SE RAZVELJAVI.

Beograd, 8. oktobra. Ker niso Avstriji deponirali pravočasno valute pri bankah, ki jih je označila Centralna uprava, ker niso dali vagonov na razpolago, kakor so se obvezali glasom pogodbe in ker se je kurz med jugoslovansko in avstrijsko krono v zadnjem času popolnoma izpremenil, se namerava pogodba, katero je sklenila Centralna uprava v Beogradu z Warvenverkehrsbeuren na Dunaju, razveljaviti. Ako se to zrodi, ostane med drugim 8000 vagonov krompirja in 7000 vagonov žita, oziroma mleviskih izdelkov v naši kraljevini za domačo uporabo. Ministrstvo trgovine in industrije v Beogradu dela nadalje načrt za izvozno carino na živila, posebno na žito in moko. Izvozna carina bi znašala kakih 150 kron na 100 kg. S temi sredstvi se bodo izboljšale naše prehranjevalne prilike.

BLIŽNJA VOJNA MED ITALIJO IN JUGOSLAVIJO.

Pariz, 7. oktobra. »L'Humanité« pribočuje izpod peresa Ernesta Lafonta članek, v katerem pravi: »Vojna spletk in političnih pustolovščin je na dnevnem redu še danes. Prava pravcata vojna pa izbruhne jutri med Italijo in Jugoslavijo za gospodstvo na Jadranskem morju. Evo to so prve srečne posledice mirovne pogodbe.«

ARETACIJE V PRAGI.

Praga, 7. oktobra. Policija je aretirala pet gospodov in eno damo iz najodličnejših praških krogov, ki so tvorili mednarodno tihotantsko družbo, ki je izvažala na vagone usnja, sladkorja, čevljev, vžgalice in drugega blaga v inozemstvo. Tihotanci so imeli vse izvoznice pravilno sestavljene. Med zaseženo korespondenco so našli donis, v katerem se ponujajo v nakup kolk za bankovce v iznosu pol milijona kron. Med aretiranimi je žena vrhovnega nadzornika Buštjehradске železnice. Silno kompromitiran je tudi neki praški advokat, katerega bodo tudi aretirali.

ČEHI KUPUJEJO LADJE NA JAPONSKEM.

Praga, 3. oktobra. Zastopnik Češko-slovaške republike je nakupil v Tokiju 13 japonskih ladij, ki se porabijo za prevoz čehoslovaških legionarjev iz Sibirije v Trst. Te ladje se bodo poznje uporabljale za transport ameriškega blaga v Hamburg. V Tokiju se je osnovala češko-japonska družba, ki bo skrbela za trgovinski promet med Japonsko in Čecho-slovaško.

NEMCI ZAPIRAJO LUŽIČKE SRBE.

Praga, 7. oktobra. Semkaj je došla vest, da so Nemci zaprli voditelja lužičkih Srbov Bartha, ki je na mirovni konferenci v Parizu zastopal zahteve lužičke - srbskega naroda. Čecho-slovaška vlada je poslala protest proti

temu nasilstvu vrhovnemu zavezniškemu svetu.

NOV TROCKIJEV DEKRET.

Stockholm, 6. oktobra. Boljševiška »Krasnaja Gazeta« (Rdeči list) objavlja dekret Trockega, v katerem ukazuje, da je treba takoj ustreliti žene, matere in otroke onih boljševiških častnikov, ki so pristopili v armado generala Djekina, admiralu Kolčaka in drugih boljševiških sovražnikov.

Vesti LDU.

BLOKIRANA REKA.

LDU. Split, 7. oktobra. Dun. kor. ur.) Reški dopisnik lista »Giornale d'Italia« javlja, da je Nittijeva blokada Reke uspešna v toliko, da je tam nastalo strašno pomanjkanje mleka in zdravil za bolnike. Dopisnik poudarja, da je Reka blokirana dvojno, ne samo po italijanski vladi, marveč tudi po Jugoslovanih. Na Reko ne prihaja nobena živina več. Rečani morajo hoditi na Sušak po mleko. Cena jajcem raste neprenehoma in je dosegla že svoto 5 K. Isti dopisnik poroča v drugem dopisu o velikem številu redarstvenih agentov, ki so se nenadoma pojavili na meji blokirane mesta. Dopisnik trdi, da ti redarstveni agenti po Nittijevem povelju odpirajo vsa privatna pisma, ki jih obitelji pošiljajo vojakom na Reko. Nacionalistične novine se sabotirajo. Iz Hrvatske prihajajo vesti, ki zahtevajo potrebne odredbe opreznosti na meji. Dopisnik je zvedel, da razpolagajo Jugoslovani s približno sto vojnimi vozovi iz francoskih tovarnic. Temu dejstvu pripisuje posebno važnost. Naposled veli, da Jugoslovani gotovo nekaj pripravljajo, da pa so Italijani na Reki mirni in pripravljeni za vsak primer.

VOLOSKI OKRAJ — JUGOSLOVANSKI.

LDU. Split, 7. oktobra. (Dun. kor. ur.) Povodom Tittonijevih izjav v italijanski zbornici, da ima Voloski okraj pripasti Jugoslaviji, je istrski odbor poslal ministrskemu predsedniku in predsednikoma zbornice in senata brzojavko, v kateri protestira proti temu, da se ta okraj dodeli Jugoslovonom. Brzojavka poudarja potrebo garancije za vojaško obrambo Istre in potrebo prometa s Trstom. Obenem naglašajo, da je pripojenje voloskega okraja Italiji edino sredstvo, da se vzdrži teritorialna kontinuiteta z Reko in da bo potem Reka vekomaj ostala italijanska. Naposled veli brzojavka, da je to potrebno tudi za interes Italije in italijanske vlade same, ki bi bila sicer izpostavljena nevarnim komplikacijam.

Sport.

Ilirija : Atli. Športni klub, Celje 4 : 2 (počas 1 : 2). Nedeljska football - tekma športno ni stala na višini. Kazila jo je predvsem nefair - igra gostov in nadalje v veliki meri prekanje in ilirskih napadalci vrsti. Prvo se sklada s staromodnim »kick and rush« - sistemom, ki ga gol ASK in ki ga bo moral, če hoče dosežati uspehe, itak opustiti. Drugo se ne da nikakor utemeljiti. Ravno za »Ilirijo« je dejstvo, da so tekme, v katerih se je prerekalo, zelo slabo izpadle. Tudi v nedeljo se je opazilo to. V drugi polovici, ko se je prekanje vendarle opustilo, je dosegla ob lepi igri rezultat 3 : 0 proti 1 : 2 v prvi polovici. Tudi na publiko: ki čuti športno, vpliva ta razvada skrajno neprijetno. »Ilirija« naj si da enkrat za vselej svetovati, naj nepotrebno govorjenje med igro opusti. — V moštvu ASK je nekaj izvršnih tekačev. Tej lastnosti ima pripisovati tudi oba gola, s katerima je iznenadilo »Ilirijo«. Tehnično moštvo v splošnem zadovoljuje. V načinu igre pa kaže, najbrže kot posledico nezadostnega treninga, zelo pomanjkljivo kombinacijo in premalo premišljenosti. — »Ilirija« je nastopila s štirimi rezervami, kar seveda na njeno igro ni vplivalo najugodnejše. Izrečno se mora omeniti vzorno igro srednjega krilca Tavčarja. Nadalje so v splošnem zadovoljevali desni krilec in v drugi polovici srednji trije napadalci in levi branilec. — Sodnik nadporočnik Černovic je imel težko delo. Publike je bilo nad 2000.

Izpred sodišča.

— **Klasčna veriga.** V torek, dne 7. t. m. se je zagovarjal pred ljubljanskim deželnim kazenskim sodiščem agent Emil Pirnat zaradi veriženja in draženja. Že dne 10. julija 1918, je Pirnat prodal sedaj v likvidaciji se nahajajoči dr. Susteršičevi »Zadružni centrali« 391/60 kg p. p. r. a 120 K. Poper je potom druge posredovalke kupil od »Gospodarske zveze«. Ko so hoteli letos poper prodati, so na veliko začudenje ugotovili, da je le manjvredno poporvo lubje, tkzv. »Pfeffermatte«. Zadružna zveza je napravila ovađbo proti Pirnatu. Pirnat je bil obsojen na šest tednov težkega zavora in 10.000 K globe odnosno dva meseca zavora. Obenem se je razglasila kupna pogodba za neveljavno.

Spominjajte se

Družbe sv. Cirila in Metoda.

Društvene vesti in prireditve.

Kamniško učiteljsko društvo bo zborovalo v četrtek, dne 9. oktobra 1919 ob 14. uri v šolskem poslopiju v Radomljah. Ker je glavna točka dnevnega reda zelo važna, se želi obilne udeležbe.

Učiteljsko društvo za kranjski šol. okraj vabi svoje člane na izredno zborovanje, ki se vrši v četrtek, dne 9. oktobra t. l. v Kranju ob 2. popoldne v prostorih ljudske šole. Na dnevnem redu je razprava o načrtu zakona o narodnih šolah za kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovincem ter o drugih važnih novjših šolskih naredbah; vrhu tega se vrši razgovor o koncertu, ki se priredi na korist Učiteljskemu konviktu. — Pridite polnoštevilno!

Zveza poštinih organizacij v Ljubljani vabi vse člane vseh poštinih organizacij na sestanek dne 10. oktobra 1919, t. l. v petek, ob pol 20. uri v pismonoško dvorano na glavni pošti. Pridite vsi zanesljivo!

Zveza vinotrtčev za vso Slovenijo s sedežem v Ljubljani se ustanovi prihodnje soboto, dne 11. oktobra. Zborovanje se vrši v hotelu Union v Ljubljani od 10. do pol 13. ure in od 15. do 17. ure, tako da se lahko vsi udeleženci iz Štajerskega vrnejo z večernim vlakom, ki gre ob 1/8, ali 1/6, zvečer. Povabljeni so tudi poverjeniki za trgovino in obrt, kakor tudi trgovci in obrtniška zbornica. — Za pripravljalni odbor: Franjo Čuček, vinotrtčev v Pivju.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Stari trg - Lož je priredila dne 7. septembra na posojilniškem vrtu v Starem trgu vrtno veselico s petjem, prostimi vajami sokolskega dekliškega naraščaja, s srečelovom, plesom itd. Na veselici je sodeloval znani izvrstni tamburaški zbor iz Cebra. Ker je bilo krasno vreme in so dragi Hrvatje - tamburisti neumorno igrali slovaške poskočnice, se je zabava prav dobro razvila. V bratski slozi so nas posetili so sedje iz Nove vasi (Bloke), Loškega notoka, Grahičeve, Čerčnice in Prezida. Uspehi veselice je bil prav zadovoljiv. Nabralo se je okoli 2700 K čistega dobička, katerega dobi naša prezaslužna šolska družba. — Vsem, ki ste nam pripomogli k temu veličastnemu uspehu, iskrena hvala in pa na svidenje prihodnjič!

Vnokolenecem drž. železnice, ki še niso dobili draginske doklade in pokonine za oktober, je danes razmetilstvo nakazalo po 300 kron na račun. Toliko v polasnilo, račun bodo v par dneh gotovi in izplačani.

Razne stvari.

* **Požar v Poreču.** Skladišče za bencin pomorskega letališča v Poreču je jelo goreti, ker je udarila vanj strela. Škoda je znatna. Več oseb je ranjenih.

* **Polet na severni rt LDU.** Nauen, 6. oktobra. (Brezlično.) Nemški letalec Friedrich Christian, se je poletel s svojim letalom od Bergena čez Norvegijo do Severnega rtiča in nazaj.

* **Strassnoff — boljševik.** Bratislava »Republik« poroča o slavnostnem pustolovcu Ignaciju Strassnoffu - Szendreyu, bratu gledališkega ravnatelja Szendreyu. Kakor znano, je začel Strassnoff že pred vojno svojo kariero s tem, da je koadutorja zagrebškega nadškofa osleparil za 80.000 kron s tem, da se mu je predstavil kot sekcijski svetnik zunanj. ministrstva ter mu obetal škofovstvo. Šleparja so uleteli še pravočasno in ga spravili v ječo na dobo 5 let. Iz ječe se je vrnil v Pešto baš v najlepši dobi: vladali so ondaj tamli - boljševiki in je v njih družbi zorela pšenica vsem nadarjenim pustolovcem. Kar čez noč je postal Strassnoff ravnatelj nekega madžarskega gledališča in kmalu nato talnik posocializiranih blografov. V tem času so prišli v Pešto »Ljenuvni dečki«. Strassnoff se je z njimi hitro pobratil ter je postal njihov talnik. To je bila služba, boljša kot vse mogoče ministrske sinekure. Strassnoff si je lahko privoščil orgije vseh vrst, ker denarja je imel kol smeti. Medtem pa je ljudstvo od gladi umiralo. Toda bistroglavi Strassnoff je kmalu začutil, da zvezda Bele Kuna zapada, in že je mislil na rešitev. Iz naplenjenih kapitalov je ukradel 2 1/2 milijona kron, ne boljševiških, nego dobrih mirovnihi, ter je — pobegnil. Baje v Jugoslavijo. Ljenuvni dečki so ga dali sicer loviti, a Strassnoff je bil preko sedem gora in sedem voda 2 2/4 milj. kronam se že da dobro živeti. Sicer pa ni storil Strassnoff nič drugega, nego da se je ravnal po vzgledu Bele Kuna in ostalih madžarskih ljudskih komisarjev.

Darila.

Upravištvu našega lista je poslala: Za Ciril - Metodovo družbo Ema Zencovich, učiteljica v Trbovljah, 10 kron, kot kazni za neudeležbo pri seji. Srčna hvala!

Poizvedbe.

Vračajoče se iz Rusije prosim, da mi sporočijo, komur je kaj znanega o Ivanu Oolobu, ki je bil leta 1915. v Przemyslu vlet in je zadnjič pisal meseca aprila 1918 iz Azije. Stroške povrnem. Katarina Oolob, pri gosp. Španiček, Rogaska Slatina št. 15. 9963

Lovska pisca, rjave barve s kratkim repom se je našla v Zalogu št. 21. Ako se posopdar tekom šestih dni ne oglasi, se pisca odda. 9975

Dežnik je pozablil nekdo v nedeljo na begunskem shodu. Dobl ga v pisarni za zasodeno ozemlje v Pražakovi ulici št. 3.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

Lastnina in št. »Narodna tiskarna«.

Št. 15.998 — 1919. 9832

Razglas

glede uporabe električnega toka iz mestne elektrarne in plina iz mestne plinarne.

Mesto Ljubljana stoji pred znanim dejstvom, da bo zadostna preskrba občinstva s svečavo in premogom tekom prihodnje jeseni in zime izključena.

Zato je treba pravočasno uporabiti vsa sredstva, da ne bo v Ljubljani zavladala splošna tema.

Mestni magistrat mora uporabo elektrike in plina omejiti samo na najnujnejšo potrebo. Le tedaj bo mogoče mestni elektrarni in plinarni vzdržati redni obrat preko zime.

Javni uradi in pisarne, kakor tudi trgovine morajo omejiti svoj delavnik na čas dnevne svetlobe, katero je treba docela izkoristiti.

Vsa ostala razsvetljava po gostinlah, kavarnah, delavnicah in zasebnih stanovanjih se mora omejiti do najnujnejše potrebe.

Te omejitve bo seveda mogoče doseči le potem strogih nradnih odredb in kazni, ker je znano, kako težko je prepričati posameznika, da bi žrtvoval v splošno korist del svojih udobnosti.

Občinski svet ljubljanski je v svoji seji dne 16. septembra 1919 soglasno sklenil, da stopijo s 1. oktobrom letos v veljavo sledeče omejitve glede uporabe elektrike in plina iz mestnih podjetij:

1. V času od 1. oktobra 1919 do 31. marca 1920 se bode oddajal plin in elektrika za vse pisarniške prostore samo od 8. ure zjutraj do 3. ure popoldne — zato naj se po vseh javnih in zasebnih uradih razdelijo uradne ure na dnevni čas. Izven navedenega časa je vsaka uporaba plinove in električne luči v pisarniških prostorih in pritliklah prepovedana.

Čas od 3. do 4. ure naj se porabi za snajenje uradov.

Izvesti so le javni uradi, ki morajo imeti nočno službo, tam je samo najpotrebnejša luč vsakočasno dovoljena.

2. Solški pouk naj se razdeli na dnevni čas. Uporabljajo naj se po možnosti opoldanske ure, da lahko odpade večerni pouk.

3. Trgovine in skladišča ne smejo uporabljati plinove in električne luči pred 8. uro zjutraj in od 1. do 31. oktobra ne po 5. uri popoldne;

1. novembra do 28. februarja ne po 4. uri popoldne in 1. marca do 31. marca ne po 5. uri popoldne.

Izveste so le trgovine z živili, drogerije, lekarna in trafike; te smejo uporabljati omejeno razsvetljavo od 7. ure zjutraj do 7. ure zvečer.

4. Za delavnice, gostilne, kavarne in druge javne lokale naj se natančno določi pri posameznikih velikost in število luči. Za princip naj velja, da sme goriti največ polovica preje običajne razsvetljave. Ostala žarila naj se odstranijo.

5. Vsaka reklanna razsvetljava je prepovedana ravno tako, kakor sleherna luč v izloženih oknih ali pred vhodi in okni javnih in drugih lokalov.

6. V hišnih vezah, na stopniščih in hodnikih so dovoljene le 10-svečne žarnice ali najmanjše plinove svetilke, goreti sme polovica preje običajnih luči, in sicer najdalje do 9. ure zvečer. Zjutraj so te luči sploh prepovedane.

7. Za privatna stanovanja se naravnost določi, katero množino električnega toka sme stranka na dan porabiti v posameznih mesecih.

Za merilo naj velja poraba toka 25-svečne žarnice, ki sme goriti do 10. ure ponoči, odnosno kolikor se poprej ugasuje, toliko časa sme goriti zjutraj.

Za stanovanja do največ štirih stanovanjskih prostorov (vštevši kuhinjo), se dovolita dve žarnici po 25 sveč, za stanovanja z več kot štirimi stanovanjskimi prostori pa tri žarnice po 25 sveč.

Seveda se priporoča uporabljati manjše žarnice, katere potem lahko gorijo v večjem številu, oziroma dalj časa, ker porabijo manj električnega toka.

Izvedba predpisov pod točko 7.:

Od solnčnega zahoda do 10. ure zvečer je potrebna luč v posameznih mesecih:

oktober 142 ur januar 161 ur

november 162 ur februar 125 ur

december 175 ur marec 114 ur

iz tega sledi:

a) da imajo stranke do štirih stanovanjskih prostorov pravico porabiti električnega toka na dan v mesecih:

oktober 257 vatov januar 291 vatov

november 307 > februar 250 >

december 316 > marec 206 >

b) stranke z več kot štirimi stanovanjskimi prostori pa na dan po mesecih:

oktober 385 vatov januar 436 vatov

november 454 > februar 375 >

december 474 > marec 309 >

Tako določena množina električnega toka je za vsako gospodarstvo

obilna dovolj. Dokaz temu, da tolike porabe v zasebnih stanovanjih tudi pred vojno ni doseglo niti polovica elektrarnskih odjemalcev.

Strankam, ki imajo podnajemnike, se izjemoma sme dovoliti za vsakega podnajemnika ena 25-svečna svetilka več. Podnajemniki se bodo upoštevali le tedaj, če jih stranka naznanj pisemno najkasneje do 15. oktobra 1919 ravnatelstvu mestne elektrarne.

Kdor bi pa kljub prepovedi v stanovanju prekorachil dovoljeno množino električnega toka, temu se zaračuna vsak več porabljeni hektovat po desetkratni enotni ceni.

8. Električni monterji se smejo uporabljati od 1. oktobra do 31. marca izključno le pri dnevnih svetlobi, sicer se bo tok odklopil.

9. Uporaba električnih ventilatorjev, kuhinjskih, likalnikov in drugih električnih aparatov je v času od 1. oktobra do 31. marca vobče prepovedana. Zato naj se odklopijo. Izvesti so le zdravniški aparati.

10. Poraba plina za obrtne namene je dovoljena le tedaj, če je drugačna kurjava nemogoča.

11. Poraba plina za kuhanje je dovoljena, toda le v skromnih mejah za manjša jedila, ne pa za kuhanje opoldanskega obroda. Množina za kuho dovoljenega plina se bo še določila.

12. Uporaba plinovitih peči, vodogrelnic in kopalnih peči s plinom je prepovedana, zato naj se vse take peči zapro in odklopijo.

13. Vsakemu, ki bi z lučjo ne štedil ali drugače teh predpisov ne upošteval (izvzemši točko 7.), zaračunal se bo vsak tekom dotičnega meseca porabljeni plin ali električni tok po desetkratni normalni ceni.

V slučaju neizterljivosti tekom treh dni se dodaja plina, oziroma elektrike ustavi.

Po trilateralni kazni se elektrika ali plin sploh trajno odklopi.

14. Naprava novih instalacij za plin ali elektriko se načeloma prepoveduje, dovoliti se sme le v posebno nujnih slučajih.

15. Mestni magistrat opozarja vse merodajne oblasti in korporacije, da upoštevajo te predpise v kolikor se tičejo javnih uradov, solskih prostorov, zapiranj prodajalnic, skladišč in delavnic, — ker je treba dati dober vzgled ostalemu občinstvu.

16. Zlasti se pozivljajo tudi vojaške oblasti, da se prilagodijo tem splošnim odredbam, ker to zahtevajo ne le javni, temveč tudi vojaški interesi.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 16. septembra 1919.

Zupan:

dr. Ivan Tavčar l. r.

Proda se dobro ohranjen pisalni stroj Remington št. 7. Naslov pove upravnistvo „Slov. Naroda“. 10003

Proda se po ugodni ceni ledna omara in nekaj pohištva v kantini vojašnice Kralja Petra I. 10013

Sivilje moškega perila dobrot na delu v trgovini perila. **Red. Sarc, Ljubljana, Selenburgova ulica 5.** 9976

Deklica za sve traži se. Ponude s prepisom svjedodžbi i naznakom zahteva plaće na dr. R. Sieben-scheina, odvjetnika u Zagrebu 9982

Proda se lepa, malo rabljena salonska obleka, predvojno blago. Naslov v upravnistvo „Slovenskega Naroda“. 9983

Vsako množino konjske žime kupuje **M. Mihelič, Selenburgova ulica, Ljubljana.** 10014

Lokal za trgovino z usnjem se išče v mestu ali trgu za takoj. Prijazne ponude na upravnistvo lista pod šifro „Lokal za usnje“/9999. 9999

Za privatno bolniško postrežbo se pri-strokovno izobražena, jako vestna „bolniška sestra“. Pomošnja daje evangeljsko župnišče v Ljubljani. 9997

Hiša v Ljubljani, na mirnem prostoru z dvoriščem in vrtno. Se v svrhu event. selitve prodaja. Kupna cena okoli 800.000 K. Naslov pri upr. Sl. Nar. 9990

3000 K nagrade dobi, kdor mi pre-skrbi navadno stanovanje z 1-2 sobama in kuhinjo za takoj ali 1. november. Ponudbe pod Ivan Hartman, Ljubljana, pošto ležeče. 9995

Tražim dve služavke koje znadu ku-vati, krave musti i lebac me-siti. Mesečna je plata od 100—120 K, u službu stupiti mogu odma. Neká se pismom javé na adresu Dušan Natose-vič, Novi Slankamen, (Srem). 9989

Kupujem vseh vrst stoječa drevesa v vsaki množini, cele gozde kakor tudi posamezna drevesa: hrast, oreh, brst, javor, češnja, smreka i. t. d. sploh vseh vrst stoječa drevesa po najvišji ceni. Ponudbe, Ljubljana, Dolenska cesta št. 5, Josip Plankar. 9977

Dve mladenki bi rade vstopile sku-pno v kak boljši hotel ali restavracijo kot druga kuharica odnosno kot napravljalka peciva, naj-raje v Zagreb. Vstop 1. novembra t. l. Pismene ponudbe pod 1. november/10012 na upr. Slov. Naroda. 10012

Poprava in izdelovanje čevljev. Slav. občinstvu se najtopleje pri-poročam s točno in solidno postrežbo. **Karel Faganel,** čevljarški mojster, Celovška cesta 90, Spodnja Šiška. 10002

Kupujem iz prve roke vse **deželne pridelke** in iščem vir, ki bi bil v stanju stalno pošiljati ponudbe. En-gros-Produkten-handlung Heinrich Egger, Schwarzach im Pongau, Salzburg. 10016

Zahvala. Povodom krute izgube naše nad vse ljubljene hčerke in dobre sestrice

DANICE SCHULLER dijakinja učiteljica,

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izkazano sočutje najtoplejšo zahvalo.

Posebno hvaležnost zdravniku g. pr. Demšarju, njenemu veroučitelju za ganjivi nagrobni govor, vsemu profesorskemu osebju, gojenkam in gojenčam za prekrasne vence, pevskemu zboru itd., vsem, ki so sočustvovali in nam lajšali neizmerne bolesti.

LJUBLJANA, dne 8. oktobra 1919.

Zaljubljeni:

Teodor, Marija, stariši; Stanko, Rajko, brata.

Proda se napoli svilená salonska gar-nitura Rimska cesta št. 9. l. nadstr. duri 7. 10007

Zanesljivost in treznega čuvaja išče „Kranjska“ tvornica železne i bravarске robe u Kamniku.“ 9979

Vzgojiteljica, mlajša, energična, išče mesta za takoj. — Ponudbe na upr. Sl. Nar. pod „Vzgojiteljica 9988“. 9988

1 vagon konjskega sena, prešanega, skupitakirj franko postaja Vižmarje. Ponudbe na poštini predal 144. 10007

Kupi se 1 ali več vagonov lenih, suhih bukavih desk, 20 mm debelosti. Ponudbe na tovarno stolov, Zgornje Gamelne nad Ljubljano, 10006

Prikojovalec za moško krojaštvo se srejnje pri oblačilni industriji Kenc & Maček, Ljubljana, Gosposka ulica 7. 9991

Miss Farler has arrived from England and will begin her lessons 15th October. Interviews until 11 o'clock in the morning and 5 — 7 in the evening Dunajska cesta 25. 9996

Tvrdo Kmet & komp. Ljubljana, iz česta št. 8, kupuje suhe gobe in fižol. V zalogi ima tudi letošnje lepo zdravo črno brinje. 10004

Dve gospodini se s srejnje. Predstaviti se je dovoljuje od 8.—10. in od 12.—2. v stanovanju Černe, Miklo-sičeva 6, desno III. nadst. 10015

Lepa industrija za cementne izdelke in ena lepa gostilna v lesem mestu na Štariškem na-prodaj. Dopisi pod „Najno 9985“ na upr. Sl. Nar. 9985

Proda se: omara s predali, ogledalo z zlatim okvirjem, nočna svetilka (ampel), vrhinja zimska suknja za dečka 6—8 let, nova. Poljanska cesta št. 21/II., levo od 8—11. in 2—5, 9934

Trgovsko službo išče gospod, star 20 let, z gimn. matur., rezervni častnik, absolvent trgovskega tečaja (s sprječevalom) Vešč strojeplisa. Ponudbe na upr. lista pod „Trgovec 333/9993“. 9993

Prodajalica, izvežbana v manufakturni gostilni in kavarne, službovala kot blaginjičarka na večji kolodvorski restavraciji, želi mesta v Ljubljani ali izven Ljubljane, za takoj ali pozneje. Naslov: Marija Smrekar, Ljubljana, Rimska cesta št. 16. 9992

Prodajalica z večletno prakso v manu-fakturni trgovini kakor tudi špecerijski trgovini, išče službe. Vešča je slovenskega in nemškega jezika ka-kor tudi strojeplisa in knjigovodstva. Gre tudi kot blaginjičarka v tr-govino z mešanim blagom in bi imela najrajša stanovanje in hrano v hiši. Cenj. ponudbe prosil poslati na upr. Slov. Naroda pod šifro „Poštena“/9981/21. 9981

Pravički, mladiči, 7 tednov stari, lepi nitura Rimska cesta št. 9. l. nadstr. duri 7. 10007

Učenec za špecerijsko trgovino se srejnje. **Franja Rožak, Sv. Florijana ulica 1.** 9863

Urarski pomočnik se sprejme prot dobremu plačilu ta-koi. Ant. Lečnik, Borovlje. 9630

Leseno barako kupim po najvišji ce-ni. Naslov pove uprav. 9946

Kositarne posode od ameriškega pe-troleja kupuje Sever & Komp., Ljubljana. Wolfova ulica 12. 9915

Izarijen žagar za polnojarjenik se išče. Reflektira se samo na provizivno moč z večletno prakso. Naslov pove upravnistvo tega lista. 9908

Sebarica marljiva in vešča koja neko-liko tudi švati razume se išče za trajno ob dobri plači in po-stopku Adresa: Doktor Vinski, Karlovac 9928

Kuharico večšo in samostalno, ne preko 40 let staro, z dobri-mi sprječevali se išče ob dobri plači. Naslov Doktor Vinski Karlovac. 9928

Kompletno sedlo v zelo dobrem stanju se prodaja za zmerno ceno. Naslov pove upravnistvo „Slo-venskega Naroda“. 9966

Konjiček-pony, zelo krotak, se z vo-začem, zom in vso opremo radi preseljuje takoj prodaj. Jeranova ulica 15, Ljubljana, Trnovo. 9787

Stanovanje z eno veliko sobo in veliko kuhinjo se zamenja v Ko-pališki ulici z istotakimi ali večjim v mestu. Več se izve pri modistki Ivani Šiler, Kongresni trg 6. 9911

Begunec, bivši častnik sedaj vojaščin-e, prost, išče mesto konistar-a, najraje v Ljubljani. Nastopi lahko ta-koi. Dopisi pod „Begunec“ na upr. Sl. Naroda. 9784

Na račun se odda gostilna pri „Maja-rončiku“ na Stari poti št. 1. Reflektira se le na ožjeno strokovno zvežbano moč. Kavcije treba najmanj K 10.000. 9948

Zobotehnik prve vrste, popolnoma sa-mostojen, spreten z zlatom in kavčukom, se išče za Maribor. Cenj. ponudbe na nabiralnico insera-tov, Grajska ulica 15, Maribor. 9808

Službe išče kot skladiščnik ali kaj sli-čnega, ali tudi kot sprem-jevalec blaga po železnici, zanesljiv in spreten mladenič. Ponudbe pod „Poštenjak“ na Anončni zavod Drago Beseljuk, Ljubljana, Cankarjevo nabr. št. 5. 9985

Išče se dobra kuharica, katere bi oskr-be s hrano in drugimi hišnimi posli, prednost imajo one osebe ki znajo šiti, vati ali imajo veselje do čevljarске obr-ti oziroma znajo že štepiti, zgornje de-le čevljev, ter bi pomagale pri prodaji v trgovini z usnjem in čevlji. Plača po dogovoru. Starost od 20 — 40 let. Na-slov pove upr. Slov. Naroda. 9895

Proda se krasno posestvo v bližini Ptuja, obstoje-če iz hiše in gospodarskih poslopjij, njiv, travnikov, vinograda, vrta, pašnikov in gozda v skupni izmeri 38 oravov. Po-sestvo leži ob okrajni cesti in je po-polnoma arondirano, na njem se redi lahko 20 glav goveje živine. Povpraša se pri Posojilnici v Celju (Narodni idom) 9957

Ženitna ponudba. Mlad trgovec, dru-žabnik večje troy-vine v lesem prometnem kraju Go-renjske se želi seznaniti v svrhu ženitve s trgovsko in v gospodinjstvu naobra-ženo od 20—25 let staro gospodinj-ico, lepe in prikupejive zunanosti, z večjim premoženjem. Le resne ponudbe, če mogoče s sliko pod „Bodočnost/9912“ na upravnistvo „Slov. Naroda“. 9912

Proda se je 73 kom. traverz in sicer:

27 komadov 6-60 m dolgih pr. 26

13 „ 6-80 „ „ 26

13 „ 6-25 „ „ 26

4 „ 3-95 „ „ 26

4 „ 3-35 „ „ 26

2 „ 3-25 „ „ 30

2 „ 4-50 „ „ 30

2 „ 4-00 „ „ 26

1 „ 5-50 „ „ 20

1 „ 1-50 „ „ 26

2 „ 5-60 „ „ 26

2 „ 2-60 „ „ 16

Cene po dogovoru. Z odličnim spoštovanjem

Mirko Korenčan, Stod.

Proda se prva jugoslovanska zlatarska delav-nica **Alojzij Tušas Selenburgova ul. 6.** Kupi-je po najviš-ji ceni, priporoča veliko zalogo zlatnine, sre-brnine, ur, briljantov i. t. d. vsa po-pravila in nova dela se izvršujejo v lastni delavnici točno in solidno. 7928

Poslovodja za trgovino parfumerije na veli-ko izde Zagreb. Žele se reflektanti s perfektnim slovenskim in nemškim govorom in dopisovanjem. Treba je dokazati prejšnjega poslovanja od-govarjajoča jamčevina in kateri so slični posel že vodili ali drogisti. Po-stopek in plača vrlo dobra. Nastop takoj ali pozneje. Pismene ponudbe s prepisanimi svjedochami pod šifro: „Poslovodja“ na Blokerjev zavod za oga-šivanje, Zagreb, Jurjevska ul. 31. 9867

DRVA Preprodajalci!

cigaretnega papirja Golub, Rally, Club Patent in raznih drugih vrst, cigaret-nih tuljcev, kreme in laštita (biksa) za čevlje, toaletnega mila, papirnatega blaga kakor pismenega papirja v ma-pah, papirja za police, svilenega pa-pirja ter raznega drugega blaga dobi-te po nizkih cenah pri firmi Mahler & Oplatka, Zagreb, Jelatičev trg 28. poleg (Narodne kavarne.) 9593

Skladišče in lokal se išče za takoj v mestu, lokal event. za novo leto. Ponudbe pod „Skladišče“ na Anončni zavod 9921

Drago Beseljak Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5. 9800

Provozna kolesa plašče in cevi priporoča trvdka **IGN. VOK** specialna trgovina šivalnih strojev in koles. Ljubljana, Sodna ulica št. 7. 7334

Tapetnik in dekorater

M. Zor Išče se

Bleiweisova cesta poleg dež. vlade

se priporoča v napravo žimnic, vzmetnih žimnic, divanov, oto-man, dekoracij, zastorov in tapetiranja sob, katera dela izvr-šuje priznano solidno in po nizkih cenah. 6835

Janko Popovič, Prosil blagohotnih naročil. Bleiweisova cesta 32. 9901

RAZGLAS. Komanda dravske divizije potrebuje večjo množino

trdih drv za kurjavo. Interesenti naj se zglasijo pri intendanturi dravske div. obl. (Kazina I. nadstr.) v Ljubljani. Intendatura drav. div. oblasti.

Sprejme se takoj

trgovski sotrudnik kot prvi detaljist, prima moč, in učenec pri trvdki

Ivan Perdan v Ljubljani.

Matko Zalar

Zalka Zalarjeva roj. Rajšter

poročena dne 8. oktobra 1919

v Soštanju.

Primešajte Romancementu v razmerju 1:1

Portlanda, s čim dosežete, ka-kor dokazano,

čvrstost čistega Portlandcmenta, kar je pripisovati posebni spo-sobnosti za utrditev ter finemu zdrobljenju je že več desetletij preiz-kušenega laškega Romancementa! Stavbeniki in interesenti naj ta-koi zahtevajo prospekte od AVA, cementne tvornice, Laško pri Celju. 9984

Združene opekarne preje

F. P. Vidic & Komp. Vič, Ivan Knez, Brdo
audijo:

zorezane strešnike (utorni crep) in zidno opeko

Vprašanja na F. P. VIDIC & Komp., Ljubljana.

„ADRIJA“

Mirodilnica in zaloga
fotografskih aparatov ter
potrebščin.

Ljubljana, Šelenburgova ul. 5.

Barvila za obleke „TEKLA“. Pralni
praški. Čistila za slavnike „STRO-
BIN“. Nadomestilo tobaka. Nadome-
stilo toaletnega mila. „ROZNI PRA-
ŠEK“ najboljšo sredstvo za negova-
nje polti. Preizkušeno dobro sredstvo
proti moljem. — Parfimi in dišave.
Sredstva za konzerviranje jajc. —
Koncesijonirana zaloga strupov

Svinjsku mast, slaninu, meso i kobase
u vagonima i malim količinama nabavlja se najbolje kod stare i poznate
specijal. tvrdke **Julio Schmidla** u Zagrebu. Poslovnica: Preradovičeva ul.
24, tel. 7-48. Zastupnik tvrdke M. Gavrilovića sinovi d. d. — Tražite ponude!

Bukova drva

ogljje, smrekov les, deske in trame kupuje „CROATIA“,
gorana ind. dolufška družba v Ljubljani, Marije Terezije
cesta št. 2. 8206

„Srna“

znanka jamči nedo-
sežno kakovost mila.

IGNAC FOCK, tovarna mila in sode KRANJ.

Ant. Mitererger

Stavbeni in pohištveni pleskar in ličar.
Spodnja Slika, Knezova ulica št. 121
Vsa dela izvršujem le s pravim, predvojnim blagom. Cene zmerne

„ITO“

antiseptična zobna pasta s kisikom. Elegantna oprema — pristne
cinaste tube. Proizvaja lekarna pri „Srebrnem Sokolu“ Brežice.
Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah i. t. d. 9645

Satirična knjiga

Henrika Smrekarja

„Smrekar - črnovojnik“

je izšla v založbi Umetniške propagande, Ljubljana,
Sodna ulica št. 5
In se naroča istotam. — Cena 3.— K.

trešana jabolka za sadjevec

in namizna jabolka. — Cene nizke, dobava takoj
Veletrgovina Franc Oset, Vransko pri Celju. . .

Spretna blagajničarka

hotelske stroke z večletno prakso in dobrimi spričevali
se takoj sprejme.

Plača po dogovoru. — Naslov pove upravnistvo Slov. Nar. 9961

Naznanilo.

Podpisani slavnemu občinstvu vljudo naznanjam, da preselim delavnice in
prodajalno iz **Sodne ulice v lastno hišo, Židovska ulica št. 5 v Ljub-**
ljani, kjer se prodajala 15. t. m. v nadaljno poslovanje odpre.
Cenjenim odjemalcem se za dosedanj obilni obisk toplo zahvaljujem in
priporočam za nadaljno naklonjenost ter zagotavljam, da se bodem potrudil
zadovoljiti vsem zahtevam moje stroke, kolikor bodejo dopuščale razmere, naj
si bode glede kakovosti ali cen, v polno zadovoljnost, kar mi bode vsled ugod-
nejših prostorov in splošne preureditve časa in zahtevam primerno tudi lažje
mogoče.
Z odličnim spoštovanjem
Fran Kos,
10005 mehanična pletilnica nogavic in modne konfekcije.

Esence

za likerje, rum in
žganje dobavlja v vsaki
množini, ker je dovoljen
izvoz v Jugoslavijo, po
železnici potom špediterja v priznani najboljših kakovostih in poceni
Prva dunajska parna tovar. eter. olj, esenc in barv
J. FEIGL, SOHN & Co, Wien XV. 1.,
Friedrichsplatz 3/a. Ustanovljeno leta 1872
Specijaliteta: Kingston rum Basis. Najnižje stavljenе ponudbe
— slede po naročilu. 8683

Naznanilo.

Cenjenim damam vljudo naznanjam, da sem otvorila na
Mestnem trgu št. 7 lastno
izdelovalnico in preoblikovalnico klobukov
Preoblikalo se bode hitro in lepo vse klobuke od najfinejšega
velourja do navadnega filca po najnovejših francoskih modelih.
Cene primerne. — Za naklonjenost se cenj. damam priporočam.
P. Barborič.
Štev. 2163. 9871

Razglas.

Mestno županstvo v Kranju razpisuje
službo tretjega redarja
katero se lahko takoj nastopi. Plača do dogovoru. Prošnje oprem-
ljene z dokazili dosedanjega službovanja, je vložiti do 20. okto-
bra 1919 pri podpisanim županstvu.
Mestno županstvo v Kranju,
dne 2. oktobra 1919.
Župan: F. Polak, s. r.

BORAKS

v kosih za obrtnike je došel. Naroči se
pri drogeriji
„Sanitas“ Celje.

Med. univ. dr. Boleslav Barth

se je preselil in ordinira za ženske in spolne bolezni vsak
dan izven nedelje od 11.—12. in od 15.—16. ure
v Celju, Miklošičeva ul. 6. (Milistan)

Potniki! MENJALNICA! Pozor!

nasproti južnemu kolodvoru
menjuje ob vsaki uri valute po najvišjem kurzu.

Import in eksport.

Stara jugoslovanska firma
doslej v Avstrijski republiki
sprejema kapitalno podprte-
ga sodelavca za podružnico,
ki jo ustanavlja v Mariboru.
Cenj. ponudbe pod „Pro-
dukten-Branche 1161“ na **Wienreichs Annoncen-Expedi-
tion, Graz, Sackstrasse 4.** 9821

Gospodarska zveza v Ljubljani

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih poljedelskih strojev po
najnižjih cenah, kakor: reporeznice, drobilnih mlinov, plugov, sla-
moreznice, mlatic, gepeljnov, stiskalnic za grozdje, čistilnic (paj-
teljnov) trijerjev, brzoparilnikov, gnojn. sesalk itd. — Za jesensko
gnojenje ima na razpolago kostno moko.

Ribje olje

je priznано najboljšo sred-
stvo zoper slabokrvnost, po-
spešuje tek in čisti kri. Dobi
se in razpošilja po pošti
drogerija
„SANITAS“, Celje,
Kolodvorska ulica št. 5.

„Danica“ sredstvo za impregniranje

perila!
Vrlo dobro sredstvo s kojim more
vsakdo sebi sam impregnirati ovrtnike,
manšete itd. Istim se sredstvom na-
maže dotični komad čim več tem bolje in potem
posuši. Nesnaga se more vrlo lahko z vlažno
cunjico izprati. Jedna steklenica sredstva zadostuje
za več mesecev ter se prilagodi novce in
perilo od pranja, s čimer se kvari. Jedna stekleni-
ca stane K 10.— Izdeluje in prodaja: „Danica
podružice“ M. Teichner, Vinkovci. — 9002

Preprodajalci dobijo velik popust in reklamo!

Trgovski oddelek

„Mitrovačke štedionice“

v Mitrovici
posreduje, kupuje in prodaja vsakovrstna
živila in druge trg. predmete najkulantneje.
Brojčna adresa: „Tomš Mitrovica“.

Prodajalna pisarna roženberških papirnic

Praga I., Haštalska 11

nudi svoje prvovrstne izdelke **natrónskih, superiorških, havanskih, adja-
stirnih, pergamentnih in pergaminovih** papirjev dalje **tkalnih papirjev**
po brezkonkurenčnih tvorničkih cenah. — Letno proizvodnje 5000 vagonov.
Lastna tvornica papirnatih vreč z letnim proizvodom 10.000 kg.
Vprašanja na
„Papyrus“ družba z o. z. Praga I., Haštalska 11.

Preporučamo gg. trgovcima i preprodavačima nove
izložbu sliku

Njeg. Vis. Regenta Aleksandra

izradjena od umetnika V. Dodera, veličina slike 49x68, ista je
izradjena otmeno po originalu u jednom od najboljih grafičkih
zavoda. Cjena po kom. K 20.— a preprodavačima i trgovcima
dajemo 40% popusta. Naručbe prima izdavačka knjižara **Celap
i Popovac, Zagreb, Berislavićeva ulica 17.** 9307

Otto Nussbaum, Dunaj IX/4

Nussdorferstrasse 68.
Praga I., Kaprova 6.
Velika zaloga dvigal in orodja.
Aparati za mazila. 9335

MODNI SALON
STUČILNICE
LJUBLJANA
Zidovska ul. 3. Dvorni trg 1.
Priporoča svojo veliko izbiro
kranjskih modelov, baržunastih
velour, pletastih in filcstih
žubovine kakor tudi iz ko-
povrtila letno in cene.
Samo klobuki gotovi.

Razglas.

V konkurzu zadruge z omejeno zavezo „Agro-Merkur“ v
Ljubljani se preračun prispevkov, ki ga je predložil upravnik ma-
se, v smislu § 7 min. ukaza z dne 21. marca 1918 št. 105 d. z.
odobri.

Zadružniki in konkurzni upniki se opozore, da morejo odo-
breni preračun vpogledati na sodišču, pri upravniku mase in pri
načelnstvu.

Odobreni proračun je izvršljiv po preteku štirinajstega dne,
odkar je bil nabit na sodišču.

Deželno sodišče v Ljubljani, odd. III.
dne 28. septembra 1919.

Traži se

ravnatelj

šumskog poduzeća

tehniko i komercijalno potpuno spremam. Nastup službe što prije.
Obložene ponude na
Hrvatsku Zemaljsku banku d. d. podružnici u Crikvenici.

Sveža jajca

kupi v vsaki množini in prosil za po-
nudbe eksportna trgovina Ed. Supanž
Prstova, Slov. Štajerska. 9274

Suhe =
= gohe,
kumso lanenose-
ne in vse druge
deželne pridelke
kupuje
Sever & Komp,
Ljubljana, Vojkova ul. 12.